БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№149 (8674) | 1958 оной июниин 26, четверг | Сэн 20 мүнгэн

Партиин ЦК-гэй Пленумэй шиидхэбэриие республикымнай ажалшад халуунаар һайшаана

Эдэ пропагандистнуудһаа жэшээ абагты

Марксизм-ленинизмын мүнхэ һургаалые, Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политикые олониитэдэ ойлгуулха угаа шухала, тон хүндэтэй хэрэг пропагандистда даалгагдадаг. Партийна пропаганда удхаар гүнзэгы, ажабайдалтай нягта холбоотой байха тумаа һонирхол үүсхэдэг, аша үрэ ехэтэй болодогынь элитэ.

Энэ асуудалаар КПСС-эй XX съездын заабарииe бэелүүлэн, бүхы эхин партийна организацинуудта горьтой хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Марксизм-ленинизмын теори, манай партиин түүхэ шудалхатаяа хамта, коммунистнууд болон партийнабэшэ эдэбхитэд экономическа һургаал, социалистическэ үйлэдбэриин экономико үзэдэг болоо. Олонхи партийна организацинууд экономикын кружок, һургуули эмхидхэхэ, конференци үнгэргэхэһөө гадна, мүн политэкономи, марксизм-ленинизмын философи, социалистическэ революциин теори ба тактика шудалуулха, социализм болон коммунизм байгуулгын түүхэтэй, бодото хэрэгтэй танилсуулха гэжэ эрмэлзэнэ.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй гэршэ баримта болгожо хото, хүдөөгэй хоёр пропагандистын хүдэлмэрииe хараад үзэе.

КПСС-эй түүхэ шудалхын тула Бурят-Монголой арадай ажахын соведэй нэгэ Управлениин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн кружогые инженер А. И. Амвросова хүтэлбэрилдэг. Нүхэр Амвросова иимэ хүндэтэй уялга болон даалгабарида тон харюусалгатайгаар хандажа, хэшээлнүүдээ һонирхолтойгоор үнгэргэхын тула үнэн зүрхэнһөө шармайн оролдодог. Жэшээлэн хэлэбэл, гурбадахи темэ үзэхэдөө В. И. Ленинэй тэрэ үеын зохёолнуудые, партиин съезднүүдэй шиидхэбэринүүдые дахин дахин уншаһан, «БМАССР-эй түүхын» нэгэдэхи том, «1905—1907 онуудай революци Бурят-Монголдо» гэһэн ном хэрэглэһэн байна.

Нүхэр Амвросова конспект түсэб табидаг, хэшээлэйнгээ гол зорилго тодорхойлдог, темэдэ хабаадаха тоо, баримта болон жэшээнүүдые бэдэржэ олодог юм. Үнгэрһэн сагай хэрэгүүд тухай хөөрэхэ зуураа, мүнөөнэй байдалтай холбожо, жэшэжэ тайлбарилдаг. Үзэһэн темэнүүдээ бүхөөр хадуун абахынь тулада кружогойхидтоёо хамта Хизаар ороноо шэнжэлэлгын музейдэ ошодог, город соогуурхи түүхэтэ газарнуудаар ябадаг, зохихо кинофильмнүүдые хамтаран харадаг байба. А. И. Амвросова пропагандистнуудай семинарта ходо хабаададаг, газетэ болон журналнуудта гараһан статья, уран зохёолой номуудые уншажа, хэшээлнүүдтээ хэрэглэдэг зантай.

Мүн Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэ хүдөө ажахын экономико үзэдэг семинарай (пропагандистнь нүхэр А. Эрдынеев) дүй дүршэл һонирхомоор. Эндэ һурадаг коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд аймаг, артель, бригадынгаа ажалай гүйсэдхэл болон дүнгүүдые согсолжо, теоритой холбон шэнжэлдэг байна. Һуралсалаа иимээр эмхидхэһэнэй ашаар тэдэнэй политическэ болбосорол дээшэлхэһээ гадна, ажалайнь үрэ хараа байса һайжарна. Жэшээлхэдэ, 1957 онһоо колхоздоо ажалай тоосоо нэбтэрүүлжэ эхилһэнэй эсэстэ үйлэдбэрилдэг зүйлнүүдэйнь үнэ сэн нилээд химдараа. Хэрбээ 1956 ондо центнер мяха абахын тула 42 ажалта үдэр гаргашалһан һаа, 1957 ондо 38 ажалта үдэр гаргашалаа; һүнэй центнер бүриин гаргаша 18 ажалта үдэрөөр, ноохоной— 16 ажалта үдэрөөр хороо.

Энэ жэлэй һуралсалай дүнгүүдһээ харахада, ондоо аймагуудайшье пропагандистнууд хүдэлмэридөө ханамжатайгаар хандадаг, хэшээлээ һайнаар эмхидхэдэг, теори практика хоёрые шадажа холбодог, тиигэһэнэй үндэһөөр ажалай бүтээсэдэ ашагтайгаар нүлөөлдэг байна.

Зүгөөр политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэ пропагандистнуудай семинар түсэбэй ёһоор зарлагдадаг болобошье, теоретическэ лекцинүүдые эмхидхэлгээр хизаарлагдана. Тиихэдээшье пропагандистнуудай ямар лекци дуулаха дуратай байһые хараадаа абадаггүй, мүн дүй дүршэлөөр баян пропагандистын ээлжээтэ хэшээлдээ хайшан гэжэ бэлдэһэн тухай хөөрөөе шагнаха, зүбшэн хэлсэхэ тухай бодожо үзэдэггүй байшоо.

Зарим пропагандистнууд ойлгосотой тодоор, уран хурсаар хөөрэжэ үгэхын орондо, харин бэшэмэл текстһээ бишыхашье таһарангүй уншажа, һурагшадаа хашараадаг, һониинь бууруулдаг байна.

Нүхэд пропагандистнууд! Һургаал боломоор һайн жэшээнүүдые халан абажа, бүхы дутуу дунданиуудаа эрид шууд усадхан зайсуулха шухала.

Алишье талаараа таарахаар: эдэбхитэй, эрдэмтэй хүнүүдые курсада эльгээжэ, пропагандистнууд болгон бэлдэхэ, хэнэй хаана һураха, юу үзэхэ хүсэлэнтэй байһые тодорхойлон мэдэжэ, ерэхэ жэлэй һуралсалда эртээнһээ бэлэдхэхэ гээшэ партийна, комсомолой организацинуудай арюун уялга болоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациие Ленинэй орденоор шагнаха тухай

СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин жаран жэлэй ойтой дашарамдуулан, хүдөө тосхондо кооперативна худалдаа наймаа дэлгэрүүлхэ, мүн хүдөө ажахын продуктнуудые болон түүхэй эд худалдан абажа, тэрээгээрээ город хүдөө тосхон хоёрой хоорондохи экономическа холбоо барисаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ тэрэнэй габьятай байһаниие тэмдэглэжэ, **СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациие Ленинэй орденоор шагнаха.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

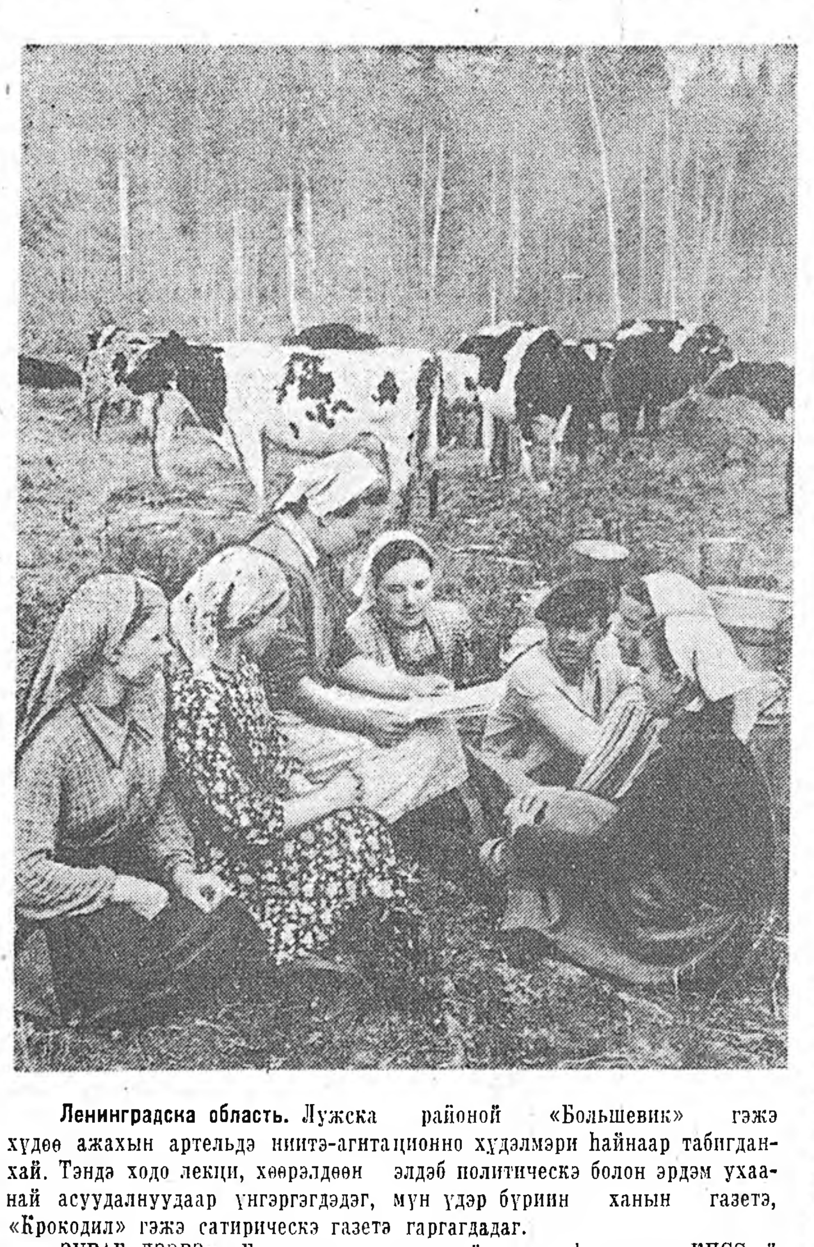
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1958 оной июниин 24.

СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин түлөөлэгшэдэй табадахи съезд

СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй кооперациин түлөөлэгшэдэй V съезд июниин 24-дэ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлэө.

Үглөөнэй заседани дээрэ мандатна комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Б. К. Колесников элидхэлэй үгэ хэлэбэ. Удаань 1954 онһоо 1957 он хүрэтэрхи үе соо эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хэһэн ажал ябуулга тухай Центросоюзай правлениин болон шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлһэн байна.

Ленинградска область. Лужска районой «Большевик» гэжэ хүдөө ажахын артельдэ ниитэ-агитационно хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Тэндэ ходо лекци, хөөрэлдөөн элдэб политическэ болон эрдэм ухаанай асуудалнуудаар үнгэргэгдэдэг, мүн үдэр бүриин ханын газетэ, «Крокодил» гэжэ сатирическэ газетэ гаргагдадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Большевик» колхозой түрүү һаалишан КПСС-эй гэшүүн Е. А. Ершова (дундань) холын бэлшээридэ байһан малшадта газетын һониинуудые уншажа байна. **ТАСС-эй фотохроника.**

Үнэн зүрхэнэй урма баяр

ЦАКИР. **(Телефоноор абтаба).** Партиингаа ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ тогтоолые республикын аяар холын Закаменай аймагай ажалшад, малшад тон халуунаар һайшаан угтаад, хаа хаанагүй үргэнөөр танилсажа, зүбшэн хэлсэжэ эхилээ.

Һаяхан энэ тогтоолые зүбшэн хэлсэлгэ дээрэ аймпотребсоюзай дэргэдэхи бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр Б. Будаев иигэжэ мэдүүлээ:

—Энэ шэнэ тогтоол хадаа оронойнгоо хүдөө ажахые бүри ехэ дээдэ хэмжээндэ хүгжөөхэ гэһэн парти, правительствымнай сэсэн мэргэн политикын үшөө нэгэ асари ехэ шата боложо үгэхэнь лабтай. Мүнөө колхозууд уялгата тушаалгаһаа, МТС-эй хүдэлмэриин түлөө үгтэдэг натура түлбэриһөө сүлөөлэгдөөд, мүн хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйл бэлэдхэлгын, тэдэнэй үнэ сэнгэй гуримшуулагдаад байхада, колхозуудай ниитын ажахы улам баяжаха, олзо доходынь эрид дээшэлхэ, колхознигуудай ажалай эдэбхи, дэбжэлтэ бүри шангадаха байһаниинь мэдээжэ. Энээнһээ урагша уялгата ёһоор хүдөө ажахын эдеэ хоолой зүйл тушаалгада үлүү хүдэлмэри хэгдэдэг, энэ ажалда нилээд олон хүн хүдэлдэг байгаа бшуу. Харин саашадаа колхозуудай хүдөө ажахынгаа эдеэ хоолой зүйлнүүдые өөһэдөө бэлэдхэжэ, ехэ ехэ томодхогдоһон пунктнуудта тушаадаг болоходонь, хүдэлмэриин горьтой хүсэн сүлөөлэгдэхэ байна.

Эндэхи Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын Самсаалай һаалиин гүүртын һаалишад, малшад болон артелиин барилгашад сугларжа, партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолтой, нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлтэй танилсаа.

—Байгша ондо МТС-һээ машина, техникэ колхозоймнай худалдажа абаад байһан үедэ, парти, правительствын хараалһан шэнэ хэмжээ-ябуулганууд ажахымнай улам саашадаа хүгжэхэ, баяжаха хэрэгтэ илангаяа ехэ удхашанартай гээшэ. Мүнөө уялгата тушаалга, натура түлбэриһөө сүлөөлэгдөөд байхадаа, ниитынгээ ажахыһаа абтаһан эдеэ хоолой зүйлнүүдые улам ехээр бэлдэжэ, зохид үнэ сэнгээр гүрэндөө тушааха, худалдаха, тиигээд үлүү гараашыень өөһэдынгөө дураар ондоо тээшэнь худалдажа, артелиингээ олзо доход арьбадхаха, дээшэлүүлхэ байнабди,—гэжэ колхозой тус гүүртые даагша Д. Цыбиков хэлэбэ.

Д. Аюшеев, манай корр.

КОЛХОЗОЙ ОЛЗО ДОХОД ЕХЭ БОЛОХО

Огородой бригадынхид үдын эдеэнһээ һаяхан ерэһэн байба. Үшөө ажаллажа эхилээдүй байтарнь колхозой парторг Николай Шагжиевич Очиров хүрэжэ ерэбэ.

— Энэ газетэдэ КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоол толилогдоо,—гэжэ сүүмхэ сооһоо газетэ гаргаха зуураа парторг хүхюутэйгээр хэлэбэ.

— Тэрэ ехэ һонирхолтой байна,— гэжэ огородой бригадир Дампил Цыденович Санжиев хэлээд,—түргөөр уншал даа, дуулая,— гэжэ парторгдо хандаба. Ажаллахаяа ошожо ябаһан хэды эхэнэр тэрэниие мүн лэ ехэ һонирхоһон янзатай, сугларагшадай хажууда ерэжэ һууба.

Нүхэр Очиров уялгата тушаалга, МТС-үүдэй хэһэн хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ шэнэ гурим, худалдан абаха үнэ сэн болон услови тухай КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолые тодо һонороор, зарим газартань тайлбарилжа байжа, огородой бригадынхидта уншажа үгэбэ.

— Одоол хаһа саг соогоо, бодото байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ гаргаһан тогтоол байна даа, —гэжэ бүгэдэ һайшааба.

— Теэд энэ алдарта партиимнай гаргаһан шиидхэбэри бшуу,—гэжэ парторг бүгэдэнэй һаналые согсолон хэлэһэндэл дуугараад, миһэрэн байгаа һэн.

Совет Эхэ ороноо саашадань хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө хэды олон шухалын шухала шиидхэбэринүүдэй абтажа, бэелүүлэгдэжэ байһаниие сугларaашад һанан һанан хөөрэлдэбэ.

— Түсэблэлгөөр, хүдөө ажахын продуктнуудые тушаалгаар, МТС-үүдые хубилгалгаар,—гэжэ байгаад, нэгэ колхозник хургаа даража байжа, партиингаа гаргаһан хэмжээ-ябуулгануудые тооложо эхилнэ.

— Колхозуудай урдын үриие үгы хэхэ тухай,—гээд, хажуудань һууһан нэгэ наһажаал хүн нэмэнэ.

— Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха шэнэ үнэ сэн тухай, —гэжэ тээ саана һууһан нэгэ залуу эхэнэр ехэ баяртайгаар хэлэнэ.

Нээрээшье арадайнгаа ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө парти, правительствомнай хэдыхэн жэлэй туршада олон шухала хэмжээ-ябуулгануудые хараалан бэелүүлээ.

— Энэ мүнөө гараһан тогтоол колхозоймнай ниитын ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлай ехэ удхашанартай. Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха тушаа партимнай тон зүб шиидхэбэри гаргаа. Урдань үрэжэлтэй һайн газартай, таарамжатай һайн эрхэ байдалда байһан колхозууд илангаяа ехэ олзо абадаг һэн. Харин эдэшье түрүү колхозууд, дунда зэргыншье колхозууд ажалай адлишуу гаргаша хэдэг байһан юм,—гэжэ Дампил Цыденович удхалан хөөрэнэ.—Эдэ бүгэдые хараада абажа, партимнай ехэл зүб шиидхэбэри гаргаа даа.

Дампил Цыденович Санжиев мүнөө пенсионер болонхой. 27 жэлэй туршада колхоздоо түрүүлэгшээр хүдэлөө һэн. Мүнөө амаржа байха ёһотой хүн аад, багаһаа ото ажал хүдэлмэри хэжэ ябаһан туладаа миин байжа шададаггүй. Тэрэ мүнөө колхоздоо огородой бригадираар хүдэлнэ.

— Энэ тогтоолой гараһанда би айхабтар ехэ баяртайб. Тэрэнэй ашаар олзо доходнай дээшэлхэ. Түрүүлэгшээр удаан хүдэлһэн туладаа колхозой олзо доходой хайшан гэжэ абтадаг тухай һайса мэдэдэг болонхойб. Бидэ гол түлэб мал ажал эрхилнэбди. Мяха, һү, тоһо, нооһо бүри ехээр абадаг болохо зорилго урдаа табинабди. Юрэдөө, нүхэр парторг, энэ жэлдэ хамтадаа хэды шэнээн олзо доход абаха байнабибди?—гэжэ Дампил Цыденович колхозойнгоо парторгдо хандаба.

Тиигээд эндэ сугларaашадай тоолложо үзэхэдэнь иимэ байба. Нёдондо гүрэндэ 9 мянган үндэгэн тушаагдажа, 5 мянган түхэригэй доход оруулагдаһан байгаа. Гадна, 200 мянган түхэригэй мяхан, 270 мянган түхэригэй нооһон абтаһан байна. Хэрбээ нёдондонойхиингоо зэргээр хүдөө ажахын продукци энэ жэлдэ абаха болоо һаа, шэнэ үнэ сэнгэй тогтоогдоод байхада, тэдэл үндэгэнэйнгөө түлөө 30 мянган түхэриг, мяханай—хахад миллион түхэриг, нооһоной 600 мянган түхэриг олзо оруулха болоно. Харин тиихэдэ «Улаан Эрхирэг» колхозойхид энэ жэлдэ ниитынгээ ажахые улам хүгжөөжэ, олзо доходоо бүри ехэдхэхэ зорилготой.

— Энэ жэлдэ 6820 центнер һү, 54 мянган үндэгэ, 101 центнер нооһо, горьтой орооһо таряа, элдэб зүйлэй огородой эдеэ, мяха болон бусадые абаха байнабди. Тиигэжэ хамтадаа 2 миллион 200 мянган түхэригэй олзо доход колхоздомнай оруулагдаха,—гэжэ парторг нүхэр Очиров найдамтайгаар хөөрэнэ. Тиихэдэнь колхознигууд эды шэнээн олзо доход абаха аргатайшье, абахашье байнабди гэжэ бүгэдөөрөө баталан һайшаана.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй түүхэтэ тогтоолые Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирэг» колхозойхид һайшаан дэмжэжэ, ажалдаа эрхим амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Т. Еремеев.

Советскэ Союзай комсомолшуудта, залуу хүбүүд, басагадта ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй

ХАНДАЛГА

Залуушуул, шэнэ газарай таряа хуряалгада дахинаа мордогты!

Хүндэтэ нүхэд!

Советскэ арадай, тэрээнэй залуушуулай ажалай гайхамшагта баатаршалгаар алдаршаһан шэнэ, боро газарнууд дээрэ орооһо тараанай табадахи ургаса ургажа байна. Заха хизааргүй үргэн шэнэ газарай полинууд дээрэ энэ жэлдэ алтан шэниисын элбэг ехэ ургаса абтахань. Хэдыхэн үдэрнүүдэй үнгэрөөд байхада, эдеэшэжэ гүйсэһэн колосто тарян ажалша гарнуудые хүлеэн, талын һалхинда долгитон байха.

Комсомолой эльгээһэн залуушуул шэнэ газар дээрэ урдынхи мэтэ шэн зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ, олон миллион пүүд орооһо таряа орондоо дахяад үгэхын тулада нэрэтэй солотойгоор тэмсэжэ байна. Зүгөөр, совхозууд болон колхозуудай үргэн таряалангай ехэ ургасые таанарай туһаламжагүйгөөр, заримдаа байгаалиин тогтууригүй эрхэ байдалда хуряажа абахань тэдэнэртэ бэлэн бэшэ юм. Саг соогоо хуряагдажа, гүрэнэй амбаарта оруулагдаһан шэниисэ һайн байдаг шуу. Тиимэһээ ургасые түргэнөөр, гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха хэрэгтэй.

Ханинар!

Шэнэ газарай таряа хуряалгада манай оронoй комсомолшуудай, залуу хүбүүд, басагадай энээнһээ урда тээ хоёр дахин ошоһыень мэдэнэт. Тэдээн сооһоо олониинь шэнэ газарай таряа хуряалгын дүршэлтэд болоһон байна. Тэдэнэр шэнэ газарай таряа хуряалгын мартагдашагүй гайхамшагта саг үеые хододоо һанажа ябахал. Тэдэнэр тэндэ ажабайдалай һургуули гараһан, ёһотой ханинар, нүхэдүүд болоһон, гол шухалань юуб гэхэдэ, шэнэ газарай таряа хуряажа абаха хэрэгтэ гүрэндэ ехэ туһаламжа хүргэһэн байна.

Советскэ Союзай комсомолшууд, залуу хүбүүд, басагад!

Залуушуулай Бүхэсоюзна Ленинскэ Коммунистическэ Союзай Центральна Комитет шэнэ газарай ашаглагдажа байһан хизаарнуудта ошожо, элбэг баян таряа хуряалсыт гэһэн халуун уряалтайгаар таанарта гурбадахяа хандана. Таанарые тэндэ алдарта хэрэгүүд, хүндэшэ ээзд хүлеэжэ байна. Тэндэ мүнөө залуушуулай бахим шанга гарнууд илангаяа хэрэгтэй болоод байнал. Дээдэ һургуулинуудай студентнэр, техникумүүдэй ахалагша курснуудай һурагшад, залуу хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхидэл адли, энэ уряае халуунаар хүлеэхэ байха гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК этигэнэ. Ургаса хуряалга дээрэ таанарай хүн бүхэндэтнай, илангаяа машинанууд болон механизмуудые хэрэглэжэ шадаха хүнүүдтэ хэхэ хүдэлмэри олдохол.

Хүндэтэ нүхэд!

Шэнэ, боро газар ашаглалгада саашадаашье ехэ анхарал хандуулхыень, шэнэ газарайхидтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхыень комсомолшуудые, комсомольско организацинуудые ВЛКСМ-эй XIII съезд уялгалһан байна. Шэнэ газарай ургаса хуряалгада хабаадаха гээшэ комсомолшуудай, залуушуулай дайшалхы хэрэг болоно.

Тиин аян замда мордохоёо бэлдэгты, ханинар! Габшагай отрядууд болон бригадануудые байгуулагты! Шэнэ газарай таряа хуряалга дээрэ шэн зоригтойгоор ажаллажа, Ленинскэ комсомолой дүшэн жэлэй алдарта ойе тэмдэглэе!

Аян замда дахинаа мордогты, ханинар! Шэнэ газарай таряа хадалгада дахинаа ошогты! Эхэ оронииe ажалай ехэ амжалтаар баясуулая!

Непалай Хаан Хатан хоёр Москваһаа мордобо

Непалай үндэр дээдэ түрэлтэ Хаан Махендра Бир Бикрам Шах Дева, үндэр дээдэ түрэлтэ Хаанай Хатан Ратна Раджия Лакшми Деви Шах болон тэдээнтэй хамта ябалсагшад июниин 24-дэ Москваһаа Ленинград ошохоёо мордобо. Айлшад Ленинградта нэгэ хэды болоһонойнгоо һүүлээр Советскэ Союзһаа мордон ябаха юм.

Айлшадые Внуковска аэродром дээрэһээ олон зуун москвагайхид мордохуулаа.

К. Е. Ворошилов, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд хүндэтэ айлшадые мордохуулхын тулада эндэ ерэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Хаан Махендра хоёр аэродром дээрэ үгэ хэлээ.

Непалай Хаан Хатан хоёр, тэрээнтэй хамта ябалсагшад тэрэ үдэртөө «ТУ—104» самолёдоор Ленинградта ерэбэ.

Непалай болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ Хаан Хатан хоёрые Ленинэй городой ажалшадай түлөөлэгшэд, тусхай тушаалта хүнүүд халуунаар угтаа.

Ленинградай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Е. Г. Стржалковский хүндэтэ айлшадта хандажа амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Непалай Хаан Махендра харюугай үгэ хэлэһэн байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Ш. Р. Рашидов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Г. Н. Зарубин, СССР-һээ Непалда байдаг Элшэн сайд П. К. Пономаренко, армиин генерал И. В. Тленев болон СССР-эй МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Хаан Хатан хоёртой хамта Ленинград ерэлсээ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Абаһан уялгаа бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нииитынгээ ажахые улам хүгжөөхэ зорилго урдаа табижа, 1958 ондо дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялга абанхай. Жэшээнь, мүнөө жэл үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха, 4200 центнер мяха абаха, хонин бүриһөө 3,2 килограмм нооһо хайшалжа, хамта 597 центнер, ехэнхидээ нарин ба нарибтар нооһо абаха байна. Тингэжэ 1958 ондо нииитынгээ ажахыһаа таба миллион юһэн зуу мянган түхэриг олзо доход абахаар шиидэнхэй.

Бии байгаа арга боломжоёо шадамараар хэрэглэжэ, абаһан уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ бүхы колхозникуудай үнэн сэхэ, оролдосотой, шадамар ажалда дулдыдаха байна бшуу. Ажал хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулхын тулада колхозникуудай зориг хэшээлынь бадаруулжа, тэдэнэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе тодорхой зүбөөр хүтэлбэрилхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ колхозой партийна эхин организаци (секретаринь С. Санжиев) энэ шухала хүдэлмэридэ онсо анхарал хандуулдаг байна.

Колхозникуудаа ажал хүдэлмэридэнь зоригжуулжа, үдэр бүтээсэтэйгөөр, һайн шанартайгаар ажаллуулха талаар олон хэмжээ-ябуулгануудые партийна организациин үүсхэлээр һүүлэй жэлнүүдтэ бэелүүлэгдээ. Тус колхоз нёдондо жэлһээ хойшо гэшүүдэйнгээ ажалта үдэртэ һара бүри мүнгэн аванс үгэдэг болоо. Мүнөө эндэ һарые һүүлээр ажалта үдэр бүхэндэ табан түхэриг аванс үгтэнэ.

— Һара бүри ажалта үдэртэ 5—5 түхэриг мүнгэн аванс абанабди. Механизаторнуудай ганса тракторна хүдэлмэрээ хараад байнагүй, харин сүлөөтэй сагтаа колхозойнгоо бусад элдэб хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана,— гэжэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир нүхэр Цыремпилов хөөрэнэ.

Колхозникууд һү һааха, мяха, нооһо абаха түсэбөө дүүргэхын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ, нэмэлтэ түлбэри ехээр абадаг болонхой. Жэшээнь, 1957 ондо колхоз нэмэлтэ түлбэридэ ганса мүнгөөр 152 мянган түхэриг гаргашалаа. Тиихэдэ, мүнөө жэлэй түрүүшын кварталда 26 мянган түхэриг үгтөөд байна.

— Колхозникуудтаа һара бүри аванс үгэхэдэмнай, тэдэнние үнэн сэхэ, оролдосотой ажалайнь түлөө һайнаар урмашуулхадамнай ажал хүдэлмэри һаадгүйгөөр бүтэнэ, колхозникуудай ажалайнь эдэбхи, бүтээсэ эрид дээшэлнэ. Хэрбээ 1956 ондо колхозник бүхэн жэлдээ дунда зэргээр 396 ажалта үдэр олоһон байбал, 1957 ондо дунда зэргээр 497 ажалта үдэр олоһон байна,—гэжэ партийна организациин секретарь нүхэр Санжиев хөөрэнэ.

Малшадай абаһан уялгаа амжалтатайгаар дүүргэхын тула партийна организаци гүүртэ, отаранууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозникуудай байра байдалые һайжаруулха, тэдэнэй культурна эрилтые хангаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Ферма, бригаданууда дэргэдэ культбазанууд, улаан булангууд эмхидхэгдээ. Тэндэнь хүнэй культурна сагаа үнгэргэхэ бүхы арга боломжо бии. Тус колхозой 3 комплексно бригадын, 2 ОТФ-гэй дэргэдэ партийна группанууд хүдэлмэрилжэ, малшадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөө бодотоор хүтэлбэрилнэ, тэдэнэй үдэр бүриин ажалай дүн гаргагдажа, показателиин самбарта харуулагдана, «Дайшалхы хуудаһан», «Молни» гаргагдана.

Малшадай ажалай һара бүриин дүн гаргалгада партийна организаци онсо анхарал хандуулдаг юм. Һарын дүнгэй гарахада бригада, фермэнүүдэй үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, хүдэлмэриин дутуу дундануудые элирүүлжэ, тэдэниие зайсуулха хэмжээ абтана. Иимэ зүблөөнүүдые партбюрогой гэшүүд үнгэргэнэ. Һүүлээрнь «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэжэ, түрүү фермэ, гүүртэ, отарануудта колхозой правлениин, партийна организациин дамжуулгын Улаан туг, вымпел болон шан барюулагдадаг, һарын туршада малшадай хэһэн хүдэлмэри үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Социалистическэ мүрысөөнэй бюллетень, барламал газетэ гаргагдана. Тэрэшэлэн залихай, залхуу хүнүүдые шоо үзэһэн «Крокодил Баян-Голоор ябана» гэһэн газетэ гарана.

Энэ жэлэй үбэлжэлгэ ехэ бэрхэшээлтэй байдалда үнгэргэгдөө. Үнгэрэгшэ зун ган гасуур боложо, малай тэжээл тон багаар бэлэдхэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, эндэхид аха шадалаараа оролдожо, ямаршье бэрхэшээлһээ сухарингүй, ажаллаһанайнгаа ашаар адуу малаа арьбан далантайгаар ондо оруулаад, мүнөө абаһан уялгаяа муу бэшээр дүүргэжэ байна. Тус колхоз үнгэрэгшэ таба һарын туршада һү һаалгаяа нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ оробол 64 процентээр дээшэлүүлээ, 100 эхэ хонин бүриһөө 93 хурьга абажа түлжүүлээд, хонидоо ноябрь—декабрь һаранuудта хурьгалуулхаар мүнөө үрэжүүлжэ байна. Карл-марксынхидай абаһан уялгаяа дүүргэхэнь лабтай.

О. Раднаев, манай корр.

Бурят хэлэн дээрэ лекци уншагданагүй

Ажалшан олониитын дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулгын шухала зүйлнь лекци болоно. Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ бүхэсоюзна бүлгэмэй Ахын аймагтахи таһагай хүдэлмэрилэгшэд лекци, элидхэл хэхэ талаар, илангаяа бурят хэлэн дээрэ ехэ юумэ ябуулха үүргэтэй байгаа. Теэд хүнэй сэдьхэл хангама элидхэл, лекци уншагданагүй.

Орлик тосхондо хэдэн жэлдэ лекци бурядаар уншагданагүй. Аймагай алба хаагшадые, элдэб һалбариин мэргэжэлтэдые энэ хүдэлмэридэ хабаадуулмаар байна.

П. Жужаев.

Бурпромсоведэй Кировэй нэрэмжэтэ артельдэ М. С. Шурыгин элдэб амһарта хэхэ түмэрые жэгдэлэн заһадаг түхеэрэлгэдэ оройдоол хэдыхэн һара хүдэлжэ байнхай. Энэ богонихон болзор соо ажал хүдэлмэридөө оролдосотой бэрхэ, нарин нягта ажалшан байһанаа нүхэр Шурыгин харуулаа. Мүн эрхим ажалшан байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

Нүхэр Шурыгин суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлэн, хэлээнайнгаа даалгабарине 160—180 процент, һайн шанартайгаар дүүргэнэ. **Зураг дээрэ:** М. С. Шурыгин ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

Шанда хүртэбэ

ВЦСПС-эй Президиум май һарада профсоюзуудай культурын эмхи зургаануудай Бүхэсоюзна харалгын дүнгүүдые гаргаһан байгаа.

«Профсоюзай эрхим клуб» гэһэн ВЦСПС-эй диплом, 9 мянган түхэригэй гурбадахи мүнгэн шан Улан-Удын Ленинэй ордентэ паровозовагонно заводой Культурын ордон (директорынь нүхэр А. Ф. Янбиков) абаба. ВЦСПС-эй грамота болон 1500 түхэриг гурбадахи мүнгэн шан Улан-Удэ станциин депогой улаан булан (даагшань нүхэр Карпушев) абаа.

Бурят-Монголой профсоюзуудай областной Совет ПВЗ-гэй Культурын ордоной директор нүхэр Янбиковта ажалдаа амжалта туйлаһанайнь түлөө Ленинград город турист боложо ошохо путёвко үгэбэ.

В. Афанасьев.

Колхозникой захёоһон агрегат

Занграйн аймагай «Красный опытник» колхозой гэшүүд энэ жэлдэ горьтойхон талмай дээрэ огород тариһан байна. Огородойнь бүхы ургамалнууд барандаа агротехникын заабариин ёһоор, һайн болзорнуудта таригдаа.

Колхозой овощеводууд хабар эртэ уһалуурииингаа системые һайнаар заһабарилжа, бэлэн болгоһон юм. Мүнөө огородынь уһаар элбэгээр уһалагдана. Уһалалга миин канаваар хэгдэдэггүй, харин сүршэдэг тусхай агрегадаар нэгэ жэгдээр уһалагдадаг байна. Энэ агрегадыень колхозник нүхэр Ганеев ухаалан зохёогоо.

А. Рябоволов.

ТАСС-эй мэдүүлгэ

США-гэй болон Англиин зонхилхы бүлэгүүд Ливанай дотоодын хэрэгтэ буу зэбсэгэй хүсөөр хамааралсахаяа бэлдэжэ байна гэһэн мэдээсэл һүүлэй үедэ улам олоор абтана. Энэ зорилгоор, тусхайлбал, Ливан эльгээгдэхэ гэһэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин ажаглагшадые ООН-эй полицейскэ хүсэн болгохо гэжэ һанаашалагдана. Эдэ ажаглагшадай тоо ниилээд олон болгогдохоор хараалагдана. Ушар иимэһээ Ливанай дотоодын хэрэгтэ гадаадын гүрэнүүдэй буу зэбсэгэй хүсөөр хамааралсаха гэһэн аюултай түсэб табигдажа байна.

США-гэй болон Англиин гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад энэ түсэбые нюултагүйгөөр соносхоно гэжэ мэдээжэ болонхой. «Энээнэй урда тээ хараалагдаһанда орходоо нэгэ бага ондоо составтай, тоогоороо нэгэ бага олон ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые» Ливанда байлгаха шухала гэжэ США-гэй гүрэнэй секретарь Даллес июниин 17-до, пресс-конференци дээрэ жэшээнь мэдүүлһэн байха юм. Тиихэтэсэ хамта, ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүд гэһэн бэсэрээ США-гэй өөрынгөө сэрэгүүдые Ливан худар эльгээхэ хүсэлэнтэй байһан тухай Даллес сэхэ мэдүүлээ. Американска сэрэгүүд гансашье ООН-эй гүйлтаар бэшэ, мүн өөһэдынгөө нэгэн талын шиидхэбэреэр Ливанда ерэжэ шадаха юм гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байна. Ондоогоор хэлэхэдэ, Ливан тушаа гадаадын зэбсэгтэ добтолго хэхэ замда США орожо шадаха гэжэ бүхы дэлхэйдэ соносхогдоһон байха юм.

Ливанда боложо байһан событинуудтай дашарамдуулан, США «сэрэгэй ябуулга хэхээр» бэлэн байна, тиин ямар ябуулга хэхэ тухай асуудал «ажаглагшадай бүлэгэй болон ООН-эй генеральна секретариин һанамжаһаа» дулдыдаха юм гэжэ хойто үдэрынь, июниин 18-да президент Эйзенхауэр хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдүүлһэн байна.

Французска министр Андрэ Мальро Ливандахи событинууд тушаа хэлэхэ зуураа, «хэрбээ США болон Англиин зүгһөө ябуулганuудай хэгдээ һаа, Франци тэрээндэ хабаадалсаха гэһэн хараа бодол баримталха юм аабза» гэжэ тэрэшэлэн мэдүүлһэн байха юм.

США болон Англи Ливанда буу зэбсэгээр дайлан орохо түсэб зохёогоод, энэ араб оронoй хүн зониие шуһата муухай хэһээлтэдэ оруулхаар бэлэн байна гэжэ англиийска хэблэл нюултагүйгөөр бэшэнэ. «Ньюс Кроникл» газетэ энэ түсэбүүдэй зарим тэды баримтыень тодорхойлон бэшэхэ зуураа, «энэ түсэбэй ёһоор Бейрудтэ США-гэй 6-дахи флодһоо далайн ябган сэрэгэй гурбан мянган солдадһаа бүридэһэн десант, мүн англо-американска парашютистнуудай хамтын десант буулгагдахаар хараалагдана» гэжэ заана.

Дэлхэйн хүн зоной хараһаар байтар американска, англиийска самолёдууд Ливанда буу зэбсэг, һомо таһалгарягүй буулгана. США-гэй, Англиин сэрэгүүд Дундада далайн зүүн эрье худар дүтэлүүлэгдэнэ. США-гэй 6-дахи далайн-сэрэгэй флодой корабльнууд, Англиин корабльнууд, тэрэ тоодо «Жарк Ройял» гэжэ авианосец Ливанай эрье шадар ерэнхэй.

США-гэй сэрэгэй министр Макэлрой араб арадуудта эсэргүүгээр атомна буу зэбсэг хэрэглэхэбди гэжэ сэхэ заналан байна. Хэрбээ Ливанай хэрэгтэ США-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хамааралсаха болоо һаа, Дунда Зүүн зүгтэ «сэбэрнэг гү, али сэбэрнэг бэшэ» атомна бомботой бомбардировщигуудые «сухарилтагүйгөөр» хэрэглэхэ һэм гэжэ тэрэ июниин 19-дэ мэдүүлээ.

Энээнтэй дашарамдуулан, анха урда сагта ямар нэгэн шухала шиидхэбэри гаргахаһаа урид римэйхидэй дүшта бэеэ угаадаг ехэ һайн заншал Римдэ байһан юм гэжэ американска министртэ һануулбал таарамжатай. Энэ дүршэлые США-гэй сэрэгэй министр хэрэглээ гээшэ гү? Хэрбээ хэрэглээгүй байгаа һаа, иимэрхүү мэдүүлгэ хэхэ гэжэ шиидэхэһээ урид г-н Макэлройн римэйхидэй жэшээе хэрэглэдэг һаань, зохистой байха бэлэй.

США-гэй, Англиин энэ сэрэгэй бэлэдхэлнүүд хадаа Ливанай дотоодын хэрэгтэ хамааралсаха ябуулгые богонихон болзор соо үнгэргэжэ, боложо үнгэрһэн баримтын урда дэлхэйн хүн зониие табиха зорилготой хэгдэнэ гэжэ баруун гүрэнүүдэй юумэ мэдэхэ бүлэгүүд нюунагүй. Эзэрхэг түримхэй добтолгын энэ гэмтэ хэрэг тушаа өөһэдынгөө оронуудай хүн зоной һанал бодолые уридшалан бэлэдхэхын тула Ливанай хэрэгтэ Нэгэдэмэл Арабска Республикын хамааралсажа байһан хэбэртэйгээр элдэб үгэ хуур НАТО-гэй оронуудай тусхайта хэблэл үсэдөөр тараана.

Ливанда эсэргүү добтолгодо бэлэдхэхэһээ урид һаяхан англо-американска хэлсээн хэгдэжэ, США-гэй президент Эйзенхауэр Великобританиин премьер-министр Макмиллан хоёр Ливанда эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолго хамтадаа хэхэ гэжэ тэндэ хөөрэлдөөнэйнгөө гол темэ болгон хэлсэһэн байгаа гээд баруун оронуудай хэблэл нюултагүйгөөр бэшэнэ. Энэ уулзалгын һүүлээр тэрэ дары США-гэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай дээрэ дурсагдаһан мэдүүлгэ хэһэниинь гайхалтай бэшэ болоно.

Эдэ бүгэдэ хадаа США-гэй болон бусад зарим баруун оронуудай зонхилхы бүлэгүүдэй ООН-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэһэн хэбэртэйгээр гү, али ямаршье нюуса далдагүйгөөр Ливанда өөһэдынгөө сэрэгүүдые оруулжа, орониие эзэмдэн абаха гэһэн һэдэлгэтэй байһыень харуулна. Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө, Ливанай хэрэгтэ колонизаторнуудай хамаараха ябадалда эсэргүүгээр, гадаадын зонхилгодо эсэргүүгээр тэмсэжэ байһан ливан арадта дайлан орохын тула мүнөө үедэ имагтал шалтагаан бэдэрэгдэжэ байна.

Колониальна дээрмэдэлгэ хэдэг урдынгаа политикаһаа үшөөл арсаха дурагүй байһан баруун гүрэнүүдэй зарим бүлэгүүд Египедтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолгынгоо, мүн Сиридэ эсэргүү хорото гүрдэлгынгөө буруу һураһандаа хоро уһөөгөө абаха һанаатай бэшэ аабза гэһэн асуудал заатагүй гарана. Гэбэшье иимэ бодомжонууд һөөл найдалгүй үндэһэтэй гэжэ дүршэл харуулаа. Ливанда эсэргүүгээр гадаадын зэбсэгтэ добтолгын хэгдээ һаа, түбхын түрүүн араб арадууд тушаа баруун гүрэнүүдэй бэелүүлдэг эзэрхэг түримхэй, эзэмдэлгын түсэбэй үшөө дахин элирүүлэгдэхэ байһаниие һэжэглэшэгүй. Хэрбээ энээнэй урда тээ эдэ гүрэнүүдэй ябуулганууд колонизаторнуудта тон ехэ дурагүйтэлгые араб арадуудай дунда дэлгэрүүлһэн һаа, мүнөө араб арадуудта эсэргүүгээр хэгдэһэн ямаршье шэнэ эзэрхэг түримхэй добтолго энэ дурагүйтэлгые олон дахин гүнзэгырүүлжэ, энэнь оло олон үедэ өөрыгөө мэдүүлжэл байха болоно бшуу. Добтолон орогшодой бомбонууд болон үхэр буунууд Ливанай эрхэтэдые алахаһаа гадна, Баруунайхидай һайн һанаатай байһанда Зүүнэй арадуудай этигэлые гэхэ гү, али үшөө тингэжэ һанажа ябаһан хүнүүдэй этигэлые тэрэшэлэн һалгаалсаха болонол.

США-гэй тусхайта бүлэгүүд Ливанай дотоодын хэрэгтэ хамааралсаха түсэб үниинһөө хойшо һанаашална, энэ зорилгоор түбхын түрүүн «Даллес-Эйзенхауэрэй колонизаторска доктрина» хэрэглэхые бодомжолно гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Ливанай хэдэ хэдэн политическэ болон гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагшад оронойнгоо арад зоной хүсэл зоригые мэдүүлжэ, колонизаторнуудай эдэ түсэбүүдые шоо үзэн буруушаана. Гадаадын ямаршье зэбсэгтэ хүсэнүүдэй, ООН-эй гү, али ямар нэгэн хариин гүрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй Ливанай газар дээрэ бууxыень ливан арад зүбшөөхэгүй гэжэ Ливанай парламентын түрүүлэгшэ Осейран мэдүүлһэн байна. Тиихэ зуураа, Ливанда ООН-эй ажаглагшадай ерэлгэ хадаа хойноһоонь гадаадын сэрэгүүдэй орохо хэргы цээхэ ёһогүй гэжэ тэрэ тэмдэглэһэн байха юм.

«Хэрбээ Ливанда уласхоорондын полицейскэ сэрэгүүдые буулгаха ябадал бэлэдхэхэсэ Ливанда Хаммаршельдын ерэһэн һаань, бидэнэр тэрээндэ иигэжэ хэлэхэбди: өөрынгөө нютаг бусагты даа. Манай оронoй дотоодын хэрэгтэ хэнэйшье хамааралсахые хүсэнэгүйбди, Ливанда гадаадын сэрэгүүдые эльгээхэеэ һанагшадтай дууһантайнь тэмсэхэбди» гэжэ «Наджаде» гэдэг мусульманска партиин хүтэлбэрилэгшэ Аднан Хаким мэдүүлээ.

Ливанай дотоодын хэрэгтэ гадаадын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ямаршье шалтагаанаар хамааралга хадаа Дүтын болон Дунда Зүүн зүгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые эбдэжэ болохо байна гэжэ «Национальна блок» гэжэ ливанска партиин хүтэлбэрилэгшэ, парламентын депутат Раймонд Эдде мэдүүлһэн байгаа.

Ливанай дотоодын хэрэгтэ буу зэбсэгэй хүсөөр оролсохо гэһэн түсэбүүд гансашье Ливанда бэшэ, гансашье араб оронуудта бэшэ, мүн Зүүн зүгэйшье, Баруун зүгэйшье бусад олон оронуудта хүн зоной гүнзэгы ехэ зэбүүрхэл үүсхэжэ байна. Энэньшье ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, Ливанда гадаадын зэбсэгтэ добтолго хэгдээ һаа, энэнь өөрынгөө эрхэ сүлөөе хамгаалжа байһан гансашье ливан арадта бэшэ, гансашье Араб Зүүн зүгэй арадуудта бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн эб найрамдалай хүсэнүүдтэ хэгдэһэн уһэрилгэ болохо байна бшуу. Тиимэһээ Ливанда эзэрхэг түримхэй добтолго хүүлхэгүйн түлөө хамаг юумэ хэхэ гээшэ эб найрамдал тушаа үнэхөөрөө һанаагаа зободог гүрэн бүхэнэй, правительство бүхэнэй зорилго мүн болоно. Уласхоорондын аюулгүй байдал сахихын тула байгуулагдаһан ООН-ние Ливанда эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолгые далдалхын тула эб найрамдалай дайсадай ямар нэгэн аргаар хэрэглэхэ ябадал гаргажа болохогүй. Аюулгүйн Советэй тусхайта шиидхэбэреэр Ливан эльгээгдэхэ болоһон ООН-эй ажаглагшадай бүлэг хадаа Аюулгүйн Советэй шиидхэбэри соо хараалагдаһанһаа ондоо уялга, тэрээндэ зохихо мэдээсэл үгэхэһөө ондоо уялга дүүргэхэ ёһогүй. Тэдэнэр оронoй болон тэрэнэй арад зоной дотоодын хэрэгтэ хамааралсажа шадахагүй, хамааралсаха эрхэгүй.

Өөрынгөө политикые «хүйтэн дай» үргэлжэлүүлгэтэй, уласхоорондын түгшүүрилые шангадхалгатай бүхөөр холбоһон хүсэнүүд хадаа Дүтын болон Дунда Зүүн зүгэй районие хододоо эзэрхэг түримхэйшүүлэй зүрилдөөнэй, аюултай гүрдэлгэнүүдэй газар болгохые оролдоно гэжэ Ливанда эсэргүү зэбсэгтэ добтолго бэлэдхэжэ байһан түсэбүүд үшөө дахин гэршэлэн харуулна. Иимэ гүрдэлгын нэгэ гуламтын усадхагдахада, гүрдэлгын шэнэ гуламта, түрүүшынхиһээ бүри аюултай гуламта бии болгогдоно.

Зарим гүрэнүүдэй ямар нэгэн шалтагаанаар Ливанда эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэхэ гэһэн һэдэлгэнүүд Нэгэдэмэл Нацануудай ёһо гуримуудтай бүдүүлигээр зүрилдэнэ, эдэ ёһо гуримуудые доромжолһон ушар болоно гэжэ Ливанда баруун гүрэнүүдэй зэбсэгтэ добтолго хэхэ аюулай тохёолдоһонтой дашарамдуулан Советскэ Союзай тусхайта нюурнууд тоолоно. Ливанай гүрэндэ хабаатай асуудалые шиидхэлгэ хадаа имагтал ливан арадай, гансал ливан арадай өөһэдынь дотоодын хэрэг мүн. Ливанай дотоодын ямар нэгэн событинууд хадаа тэрэнэй дотоодын хэрэгтэ гадаа талаһаа хамааралсаха ямаршье шалтагаан бии болгохо ёһогүй. Ливанай дотоодын хэрэгтэ баруун гүрэнүүдэй буу зэбсэгэй хүсөөр хамааралсаха гэһэн һэдэлгэ хадаа уласхоорондын байдалые зайлашагүй ехээр шангадхаха, эб найрамдалай хэрэгтэ ехэхэн аюул тохёолдуулха байна. Энээнэй түлөө имагтал тэрэ хэрэгые эмхидхэгшэд, тэрээндэ хабаадагшад бүрин гүйсэд харюусаха болоно.

Советскэ Союз тухай хэлэхэ болоо һаа, энээнэй урда тээ нэгэтэ бэшэ мэдүүлһэнэй ёһоор, СССР-эй хилэдэ ойро байһан Дүтын болон Дунда Зүүн зүгэй райондо эб найрамдалай мандажа байхые тэрэ хүсэнэ. Тиимэһээ Ливанда эсэргүү гадаадын зэбсэгтэ добтолгын ямаршье шалтагаанаар далдалагдан бэлэдхэгдэжэ байбашье, Советскэ Союз тэрээндэ мүнөөшье хамаагүйгөөр хандажа шадахагүй байна.

„Советское китаеведение" гэжэ журналай түрүүшын номер гараба

СССР-эй Наукануудай академиин Хитадые шэнжэлдэг институдай орган болохо «Советское китаеведение» гэжэ журналай түрүүшын номер хэблэгдэн гараба. Энэ журнал гурбан һарадаа нэгэ удаа гаража байха юм. Хитадай Арадай Республикын туйлалтануудые, тэндэхи социалистическэ байгуулалтын дүй дүршэлые энэ журнал бүхы талаһаань харуулха юм гэжэ редакционно статья доторнь тэмдэглэгдэнэ.

Хитадай Наукануудай академиин президент Го Мо-жогой амаршалгын бэшэг түрүүшын номерто толилогдоо.

Советскэ элитэ ехэ эрдэмтэд—Хитадые шэнжэлэгшэд журналай редколлегидэ оруулагданхай. Тэдэнэй тоодо Е. Ф. Ковалев (главна редактор), И. Н. Ошанин, А. С. Перевертайло, Н. Т. Федоренко болон бусад оролсоно.

(ТАСС).

Газар таряалангаа зүбөөр эдлэхэ

Хүдөө ажахыгаа ойрын жэлнүүдтэ эрид хүгжөөхэ, хүн зоной эдеэ хоолой зүйл улам элбэг дэлбэгээр абадаг болохо гэһэн асари ехэ зорилго парти, правительствомнай хүдөө ажалшадайнгаа үмэнэ табинхай. Мүнөө «Колхозно байгуулалтые улам саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые хубилгаха тухай» шиидхэбэриин бодото дээрээ бэелүүлэгдээд байхада, ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, бүхы арга боломжоёо гүйсэд элсүүлжэ, хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр абаха, продукциин үнэ сэн эрид хямдаруулха, ниитынгээ ажахын олзо доход бүри ехэдхэхэ, арьбадхаха гээшэ колхоз бүхэнэй шухалын шухала зорилго болоно.

Колхоз, совхоз бүхэн нэн түрүүндэ эдлүүриингээ газарай, таряалангайнгаа метр бүхэниие зүбөөр ашаглан хэрэглэжэ, үбһэ ногооной, орооһо таряанай тогтууритай һайн үндэр баян ургаса абадаг болоол һаа, мал ажал болон бусад һалбаринаа түргэнөөр хүгжөөжэ шадаха байһаниинь лабтай.

Сагай уларилһаа ехээр дулдыдангүй, үбһэ ногооной, орооһо таряанай тогтууритай һайн ургаса абахын тулада колхоз, совхоз бүхэн газар таряалангаа бодомжотой һайнаар, нютагтаа тааруу зүб севооборотой ёһоор ашаглаха ёһотой гэжэ парти, правительствомнай нэгэнтэ бэшэ зааһан байна. Тингээдшье хүдөө ажахын артелиин Уставай ёһоор колхоз бүхэн өөһэдын зүб севооборотой байха, бригада бүхэндэ севооборотой ёһоор таряалангайнь газар хубаарилагдан үгтэхэ, мүн правлениин болон артелиин гэшүүн бүхэн севооборотоо зүбөөр хэрэглэн, газар таряалангаа эдлүүрилхэдээ агротехникын заабариие нарииаар сахиха, орооһо таряанай ургаса дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ зэргэтэй гэжэ заагдана ха юм.

Теэд республикын колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставай энэ пункт хэр зэргэ бэелүүлэгдэнэб гэжэ хаража үзэе.

Манай алишье аймагай колхозуудта жэлһээ жэлдэ орооһо таряанай биратай ургаса абтанагүй. Иимэ байдалай ушар шалтагааниинь юуб гэхэдэ, олонхи аймагай колхозууд таряалан, сабшалан элдүүрилхэ зүб севооборотой болохын түлөө оролдоногүй, зарим колхозуудта табигдаһан севооборот тон хайша хэрэгээр бэелүүлэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай колхозуудта 1954 онһоо хойшо партиин ЦК-гэй, Министрнүүдэй Советэй тогтоолые бэелүүлэн, таряалан сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, адуу малай тоо толгой олошоруулха, үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхээр хараалһан зүб севооборот зохёогдожо, баталагдан абтаһан байгаа. Севооборотой проект колхозуудай хамтын суглаан дээрэ табигдажа, үргэн ниитэ гэшүүдээрнь һайшаагдааһэн. Ингээд лэ одоол колхозуудай болон аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд севооборотоо зүбөөр хэрэглэн, сабшалан, таряалангаа һайнаар элдүүрилжэ, парти, правительствынгаа табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо бэзэ гэжэ һанахаар байгаа бэлэй. Теэд мүнөө болоходо аймагай колхозуудта табигдаһан севооборотынь хүсэд хэрэглэгдээгүй байхаһаа гадна, бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Тиимэһээ эндэхи «Коммунизм» колхозой бүхы таряалангай гектар бүриһөө 9 центнер ургаса абаха түсэбтэй аад, һүүлэй жэлнүүдтэ дунда зэргээр оройдоол 6,2—7 центнер ургаса абадагынь гайхалтай бэшэ. Мүн 1954 онһоо хойшо адуу малайнь тоо толгой биратай нэмээгүй. Хонидынь энэ үе соо миил 10 процент олошороо. Нуга сабшалангайншье ургаса тон бага байһаар. Нёдондо бүхы сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр 4 центнер үбһэ хуряажа абаа. Харин түсэбэйнгөө ёһоор 12 центнер ургаса абаха зэргэтэй юм. Тус колхоз жэлһээ жэлдэ сабшалан, таряалан дээрээ наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гарганагүй шахуу. Эндэ 800 га шэнэ, залууг газар элдүүрилжэ ашаглагдахаар хараалагдаһан юм. Теэд тэрэ гэһээр аяар гурбан жэл үнгэрбэшье, үнөөхи 800 га газарынь ашаглагдаагүй байна. Мүн 600 гектар газар һөөг бургааһанһаа сэбэрлээд, сабшалан болгохо, уһалха гэлсэһэн байгаа. Тэрэншье мүнөө болотор дүүргэгдээгүй ха.

Мүн Хүлэй «Путь к коммунизму» колхоз севооборотойнгоо ёһоор Мүнгэт гэжэ газарта 400 гектар сабшалан уһалха, тэндэ урдань байһан һубаг канавуудыень һэльбэн заһажа, «Мүнгэт» горхоной уһа хааха, эхиндэнь сөөрэм тогтоохо гэжэ хараалһан байгаа. Харин мүнөө Мүнгэдэй уһалууриин системэ орхигдошоо. Тэрэ багайнь нуга сабшалан шабар шабхада, намаг налхида, бургааһа шугыда дарагдашанхай. Игэжэ тус колхозой һайн һайн сабшалангаа орхижо, хаяжа байхадань сабшалан хадалангаар элбэг юм аабы гэхэдэ, балай тиимэшье бэшэ. Эндэ жэлһээ жэлдэ малынь үбһэ тэжээлээр дутажа, үлэнхэ туранхайгаар ондо орожо, ашаг шэмэншье тон бага байна бшуу. Эндэхид бүхы сабшалангайнгаа га бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 3,5 центнер үбһэ абана. Нуга сабшалангаа үтэгжүүлдэг, уһалдаггүй дээрэһээнь үбһэ ногооной ургаса жэл бүри бага боложо байнхай.

Мүн Ленинэй, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Улаан Одон» колхозууд нуга сабшалан һайжаруулха, ниитын малда бүдүүн, шэмэтэ тэжээл бардам ехээр бэлдэхэ хэрэгтэ тон хайша хэрэгээр хандана. Эдэ колхозуудта тэжээлэй севооборот сахигданагүй. Адуу малайнгаа аргал шэбхээр сабшалан, таряалангаа үтэгжүүлхын орондо наг шэбхэсэ миил жалга жаама руу адхажархидаг. Илангаяа хонинойнгоо шэбхын ехэ болоходо, байрыень ондоо тээ урилаад, шэбхыень хэрэглэнгүй орхижорхидог ушар олон.

Хэжэнгын аймагай «Заря» колхоздо 1954 ондо зүб севооборот зохёогдожо, бригада бүхэндэ хүргэгдэһэн юм. Колхозой 1-дэхи таряан ажалай бригадын Шулуута, Обоо гэжэ газартахи таряалангай севооборотой нолинуудта тарилга хэхэ гурим болошогүйгөөр эбдэгдэнэ. Газар элдүүрилхэдээ хилэ, можыень хахалжархиһан дээрэһээнь, тэндэ тиимэ поли гэжэ мэдэхын аргагүй. Эндэ газараа үтэгжүүлхэ, үрэжүүлхэ хүдэлмэри оройдоошье хэгдэнэгүй. Энэ бригада жэлһээ жэлдэ пар хахалха түсэбөө дүүргэдэггүй. Тиимэһээ эндэхид гектар бүриһөө миил 6 центнер орооһо таряанай ургаса абана. Тиихэдэ энэ колхозой түрүү полевод нүхэр И. Н. Агапитовай хүтэлбэрилдэг Улзытын бригадынхид севооборотоо нарииаар сахижа, таряалангаа наг шэбхээр, минеральна үтэгжүүлгээр һайса үтэгжүүлнэ. Сэбэр паршье ехээр бэлдэдэг байна. Энээнэй ашаар бригадынхид нёдондо бүхы таряалангай гектар бүриһөө 10 центнер ургаса абаа һэн. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, нэгэ колхозой хоёр бригада таряалан, сабшалангдаа хоёр ондоогоор хандаһан дээрэһээ тад ондо ондоо үрэ дүн туйлана бшуу.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын томохон артельнуудэй нэгэн Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз севооборотойнгоо ёһоор сабшалан, таряалангай ургаса дээшэлүүлхэ хүдэлмэри биратайгаар хэнэгүй. Эндэхид таряалан, сабшалангай 820 га уһалуурииин газартай байха ёһотой аад, мүнөө оройдоол 130 гектар сабшалан, таряалан уһална. Газар үтэгжүүлхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудшье, орооһо, таряанай болон бусад ургамалай тарилгашье севооборотой ёһоор хэгдэнэгүй шахуу. Орооһо таряа ехээр таридаг, малааршье олон аймагуудай нэгэн Мухаршэбэрэй аймагташье баһал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ.

Колхоз, совхозуудта үбһэ ногооной, орооһо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл болохо севооборотые тоодоггүй ябадал тон гэмшэлтэй. Аймагуудай газар эсхэмжэлгын эмхи зургаанууд колхозуудые севооборотой зураг, түсэбөөр хүсэд хангана гүй. Гадна, колхозой агрономууд севооборотойнгоо поли бүхэндэ тусхай дэбтэр хэжэ, газарайнь хүрьһэнэй шанар, ямар ургамал тарихада һайнаар ургахаб гэжэ тэрээн дээрээ тодорхойлхо байгаа. Теэд тиимэ хүдэлмэри алишье колхоздо хэгдэнэгүй.

Таряалан, сабшалангай севооборотой бүдүүлигээр эбдэгдэжэ, хазагайруулагдажа байхада, аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй ямаршье хэмжээ абадаггүйень гайхахаар.

Манай эндэ зундаа хура бороо үни удаан оронгүй, ургамал ехээр гандадаг гээшэ. Хэрбээ газарайнгаа үрэжэл зүбөөр хубаарилжа, севооборотоо гүйсэд хэрэглээд, тарилгаа гол түлэб сэбэр пар дээрэ хэдэг байбал, сагай уларилһаа дулдыдахагүй, тогтууритай һайн ургаса абтаха зэргэтэй.

Саашадаа колхоз, совхоз бүхэндэ зохёогдоһон зүб севооборот хэрэглэжэ, таряалан, сабшалангайнгаа үрэжэл һайжаруулха, үбһэ ногооной, орооһо таряанай ургаса дээшэлүүлхын түлөө хам орожо тэмсэхэ саг тулаа.

Д. ГОМБОЕВ, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын газар эсхэмжэлхэ управлениин хүдэлмэрилэгшэ.

Үндэр ургаса—харууhанай хүсэн

Оронгын тепличнэ комбинадта

«Улаан Оронго» колхозой центрhээ зуун урагшаа хэдэхэн модо ябахада огородой эдеэ таридаг, мүн нэлэнхы ехэ сабшалангаі газар оршодог. Тэрэ шадар ехэ тепличнэ комбинат барижа, жэлэй дүрбэн сагта элдэб зүйлэй огородой эдеэ абадаг болохо тухай хоёр — гурбан жэлэй саада тээ колхозой хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн юм. Правлениин энэ hайшаалта үүсхэлые колхознигууд угаа халуунаар дэмжээд, комбинадай барилгада эдэбхитэйгээр хабаадаhан байна. Тиигэжэ хамтадаа 700 мянгаад түхэригэй гаргаша хэгдэжэ, колхозой тепличнэ комбинат энэ жэлдэ баригдажа дүүргэгдээ hэн.

Шэлээр хушажа хэгдэhэн энэ комбинат гурбан ехэ секцитэй. 1 секци соонь 172 дүрбэлжэн метр талмайда помидор, үлэгшэ хоёр секци соонь хамтадаа 347 дүрбэлжэн метр талмайда үгэрсэ таригдаа. Ургамалые ходо уhалжа байхын тулада тусхай водопровод татагданхай.

Мүнөө комбинат соо ороходо хэдэн зурууд болгожо ирайтар тарижархёотой үгэрсын, помидорой үдхэн, үндэр эшэ набша наранай элшэдэ аятайханаар шарагдан игаана. Дулаахан, намдуу, аад, шииг нойто элбэгтэй газарта ургамал түргөөр, hайнаар ургадаг байна. Секци соо ороод ябахада эндэ тэндэ мантагар үгэрсэ, помидор миил шүүhэ лэбшэжэ байhандал, хүнэй дура татамаар харагдана. Одоол колхоздохи огородой эдеэнэй ёhотойл фабрика нээгдээ гэжэ мэдэхээр даа.

— Үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, хабарай хатуу үедэшье огородой эдеэнэй шэнэхэн ургаса абаха, тэрээгээр колхознигуудаа хангаха, мүн үлүү гараhыень наймаадашье гаргажа байха аргатай болохомнай гээшэ,— гэжэ колхозой агроном нүхэр Лхамажапов сэдьхэлээ хананги янзатайгаар хөөрэнэ.

Тус комбинадта мартын 10-hаа эхилжэ тарилга хэгдэhэн байха юм. Зохёогдомол тааруу хайрсагууд соо шэнэ газарай үрэжэлтэй хүрьhэ хэжэ, тус бүридэнь агрономическа заабариин ёhоор суперфосфат, аммиачна селитр, мүн наг шэбхэ уhантай холёод, нэмэлтэ тэжээл оруулаа. Тиигээд ургамалай ургажа байха үедэ тэндэ хүдэлмэрилдэг 5 хүн ходо харууhалжа, эрьежэ, ходо уhалжа байдаг. Хэрбээ зарим ургамалай аали муугаар ургаа hаань, тэрэнэй хойноhоо тусгаар харууhа эмхидхэдэг, нэмэлтэ тэжээл дахин дахин оруулдаг юм. Мүн хорхой шумуул, буртаг үбhэ байлгахагүйн тулада хэмжээ абадаг.

Практикада гараhан hурагшад ерэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсадаг, огородой эдеэ ургуулха талаар дүй дуршэлтэй болодог. Тепличнэ комбинадыень харахаяа, дүй дуршэлыень халан абахаяа республикымнай элдэб колхозуудай түлөөлэгшэд мүн лэ эндэ ерэдэг байна. Һаяхан ахадүү Монгол Арадай Республикын Арадай Ехэ Хуралай Түрүүлэгшэ нүхэр Сүрэнжав толгойлогшотой тусхай делегаци ерэжэ, теплицыень ехэ hонирхожо хараhан байгаа.

Колхоз энэ жэлдэ 13 центнер тухай шэнэ үгэрсэ хуряажа абаба. Саашадаа колхозой тепличнэ комбинат жэлэй дүрбэн сагта ургаса үгэжэ байхаар хараалагдана.

Зураг дээрэ: үгэрсын ургасые комбинадай хүдэлмэрилэгшэ шалгажа байна.

Д. Булатов.

УҺАН СЭРЭГШЭДЭЙ КОНЦЕРТ

«Номгон далайн Флот» гэhэн алтан бэшэгтэй лентэнүүдые мүрэ дээгүүрээ hанжуулhан шираг шамбай хүбүүд сценэ дээрэ жэрыжэ зогсонхой. «Амурай долгинууд» гэжэ ородой үни урданай вальс заримдаа гунигтайгаар, заримдаа огсомоор зэдэлнэ. Энэ вальсые үнэхөөрөө гоё hайханаар, шадамар бэрхээр хоорой дуулажа дүүргэхэтэйнь сасуу зал соо hуугшад нэгэн доро альгаа ташан хүүешэнэ. Харагшадай гуйлтаар ансамблиинхид энээниие хоёрдохёо дабтажа гүйсэдхэхэ баатай болоно. Ганса энэ дууншье бэшэ, бусад олон номернууд иимээр угтуулаа.

Композитор Александровой «Парти тухай кантата», Милютинэй «Цусима тухай дуун», Листовой «Тихоокеанская», «Сквозь туман-ураган» гэхэ мэтэ дуунуудые хоор hайнаар гүйсэдхөө. Дуушад Б. Мясников, О. Бобров, А. Евженко, Г. Ерков, В. Богданец, С. Попков, В. Герасименко, А. Стефанович гэгшэд элдэб дуунуудые гүйсэдхэжэ, харагшадай сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэбэ.

Ансамблиин хатарай группа (хүтэлбэрилэгшэнь балетмейстер М. Мишин) А. Матросовой баатаршалгые дабтаhан, Советскэ Союзай Герой Н. Вилковтэ зорюулагдаhан матросуудай хатарай сюитэ хатарба. «Энэ үдэрэй алдар соло замхахагүй» гэhэн хатарай сюитэ мүн лэ солбон габшагайгаар, үндэр мэргэжэлтэйгээр гүйсэдхэгдэhэн байна. Алас Дурнада Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэгшэ партизануудай гайхамшагта хүтэлбэрилэгшэ Сергей Лазогой баатарлиг тэмсэл энэ хатар харахада эли тодоор харагдана. Гадна, СССР-эй, арадай демократиин оронуудай арадуудай, матрос, солдадуудай хатар, пляскануud харуулагдана.

Номгон далайн флодой дуу, хатарай ансамбль 1939 ондо эмхидхэгдэhэн байна. Тэрэ гэhээр ансамблиин коллектив шэнэ амжалта туйлажа эхилээ hэн. Ансамбльда бэлигтэй шэнэ дуушад, хүгжэмшэд, хатаршад ороhон, репертуарнь шэнэдхэн hайжаруулагдаhан байха юм. Номгон далайн уhан сэрэгшэдтэ концерт харуулхаhаа гадна, оронойнгоо бусад флодуудта, сэрэгэй гарнизонуудта, город болон тосхонуудта ошодог болоо.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ ансамбль Дальневосточно фронтын сэрэгшэдтэ зүжэг наада харуулжа, тэдэниие шэнэ амжалтада уряалдаг байгаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ ансамбль Сахалин, Урал, Сибирь болон Дунда Азиин городуудта, Москвада айлшалжа, концертнүүдые табиhан байна. Ансамблиин коллективhээ оюун бэлигтэй дуушад, хатаршад урган гараа. Юрий Гербер, Евгений Колесников, Дорохин гэгшэд СССР-эй Ехэ театрта мүнөө дуулана. Нүхэд Кирюхин, Окиншевич, Стекленков гэгшэд Советскэ Армиин дуу хатарай Улаан тугта ансамбльда хабаадалсана.

Мүнөө ансамблиин коллектив Эрхүү, Ангарск городуудта ошожо, зүжэг наада харуулхань.

А. Олзон.

Редакцида ерэhэн бэшэгүүд

Ажалшадай эрилтэдэ иигэжэ хандажа болохогүй

Бадма Норбоев нёдондо жэлhээ хойшо Михайловкын сельпогой (Закамен) түрүүлэгшээр ажаллана. Теэд энэ нүхэрнай өөрынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандана, ажалшадай эрилтые хангаха гэжэ оролдоногүй. Хамниин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тус сельпогой мэдэлэй магазин бии юм. Энэ магазинда эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд тон хомор, hайн эд бараан асарагданагүй.

Энээн тухай нүхэр Норбоевhоо асуухада «Хамнида hайн бараа асараа hаа, зониинь худалдажа абадаггүй» гэжэ харюусадаг. Энэ «шалтагаанай» ямаршье үндэhэгүй байhаниинь ойлгосотой бээз. Мүнөө хэдышье холын хүдөө тосхонуудай ажалшадай ажабайдал hайжаржа, тэдэнэй hайн эд бараа абадаг болоhониинь мэдээжэ ха юм.

Хамниhаа 3 километрын газарта оршодог Усановка гэжэ тосхоной арад зон эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр дуталдана. Урда жэлнүүдтэ эндэ улад зоной гэр гэртэ эд бараа абаашажа худалдадаг hэн. Нёдондо нүхэр Норбоев тэрэниие болюулжархиба. Зоной эрилтээр иимэ наймаа февраль соо эмхидхэжэ захалхабди гэжэ сельпогой түрүүлэгшэ найдуулhан байбашье, мүнөө хүрэтэр наймаан хэгдэнэгүй.

Мүн Хуртага нютагтахи Самсаалай hүнэй фермэдэ наймаалагшагүй лавка май соо нээгдэбэшье, хэрэгтэй зүйлнүүд саг соогоо асарагданагүй.

Арад зоной эрилтэдэ иигэжэ хандажа болохо гү гэжэ нүхэр Норбоевhоо асуугдана.

Ц. Доржиев.
Д. Цыбиков.

Зүгы үсхэбэрилгые тооногүй

Зүгы үсхэбэрилгэ олзо багатай hалбари гэжэ зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тоолодог юм. Иимэ буруу hанал бодол Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид баримтална. Тиимэhээ тэдэнэр зүгы үсхэбэрилгэдэ ямаршье анхарал хандуулнагүй, бии байhан зүгын бүлэнүүдые үгы хэжэ байна.

Энэ колхозой зүгын ажахы шубуунай фермэтэй зэргэлээд байдаг. Фермэдэнь 400 шахуу тахяа, хорёод тэжээмэл нугаhан тоологдоно. Эдэ шубууд зүгынүүдые эдижэ, хороожо байна. Һаяын үдэрнүүдтэ эндэ тахяагай үшөө 1500 дальбараа дэгжээгдэжэ эхилхэ юм. Шубуу, тахяагай олон болохо бүри зүгын бүлэ үсөөн болоно. Үбэлжэлгын үедэ зүгын 85 бүлэ байгаа hаа, мүнөө 50 бүлэ үлөөд байна.

Колхозой правлени, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энээн тухай мэдэжэ байбашье, зүгын ажахые ондоо газарта абаашаха хэмжээ абанагүй. Колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Гребенников эндэ ерэхэдээ, шубуунай фермын ажал хэрэгээр hонирходоггүй, зүгышэн Николаевта ямаршье туhаламжа үзүүлдэггүй юм.

Н. Владимиров.

Тобшо дохёо

✦ **Суургатай клуб.** Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой 3-дахи клуб (даагшань Р. Хандажапова) ехэнхидээ хаалтатай байдаг. Иимэhээ эндэхи залуушуул ажалайнгаа hүүлээр клуб соогоо хүхихэ, сэнгэхэ аргагүйдэнэ.

Ц. Бадлын.

✦ **Хэн зэмэтэйб?** Зэдын аймагай Дсодо Үшөөтэй тосхондо магазин бии гэжэ тоологдоно. Энэ магазин 6—7 жэлэй туршада айлай гэртэ байдаг юм. Магазинда hайн эд бараан хаа яа асарагдана. Һүүлэй хоёр hара соо магазин ото хаалтатай байгаа. Магазинай хүдэлмэрине hайжаруулжа, эндэхи ажалшадые хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр саг соонь хангадаг болохобди гэжэ Үшөөтын сельпогойхид хэды найдуулбашье, хэлэhэн үгэдөө хүрэнэгүй.

О. Ниндаков.

АРХИ АРБАН ГУРБАН ЖОЛООТОЙ

3. Архи хаарта хоёр — аха дүүнэр.

...ан гасууршье хамаагүй

Кударын аймагай кукуруза ургуулха комплексно агрегадууд гектар бүриhөө 300 центнерhээ бага бэшэ ногоон эшэ намаа абаха гэhэн уялга абаад, тэрэнээ дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Ехэ-Кударын РТС-эй механизаторнууд МТМ-е даагша Руслан Мансуровскиин хүтэлбэри доро ...рын «КУТС-4,2» культиваторта ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхээр түхеэрэлгэ хэбэ. Культиватор дээрэ үндэлөөшэнь модон хайрсаг тодхогдоhон байна. Тэрэ хайрсаг соо ...урай наг шэбхэ хэгдэнэ. Трактор дээрэ хоёр бочко таарулагданхай. Бочконуудhаа шлангаар уhан ерэжэ, культиваторай лапануудай ...ойно гоожоно. Тусхай машинаар ...hан зөөгдэнэ.

Культиваторта иимэ түхеэрэлгэ таарулhанай ашаар ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэдээ нэгэ доро ...гжүүлдэг, уhалдаг болоо. Туршажа үзэхэдэ энэ түхеэрэлгэ hайн ...ша үрэ харуулаа.

Аймагай бүхы колхозууд иимэ машина хэжэ байна. Тус машина ха...ан соо 14—15 гектар элдүүрилнэ.

Д. Болхоев, манай корр.

Һаналаа табижа ажаллана

Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд байгша ондо гектарай 12 центнерhээ бага бэшэ ороохо тараанай, 100 центнер сахарай свёклын, 300 центнер кукурузын ургаса хуряахаар хараалаа.

Мүнөө жэлдэ шииг нойто элбэгтэй газарта тарилга хэгдэжэ, хаа хаанагүй ургамалай гараса hайн.

Мүнөө аймаг дотор олон колхозууд үндэр баян ургаса абахын тулада тарилгынгаа хойноhоо харууhа hайнаар эмхидхэжэ байна. Жэшээлбэл, «Искра» колхоздо 3 мянга гаран гектарта ороохо тараан таригданхай. Тус колхоз Улан-Удын аэропорттой хэлсээ баталаад, шэнисын 800 га газар дээрэ самолёдоор хоро сасуулаа. Тиигэжэ буртаг үбhэнэй хүсэд бүхэжөөгүй байхадань үгы хэhэн байха юм. Гадна, энэ колхоздо сахарай свёклын ургаса hайнаар харууhалагдана. Свёклын плантаци дээрэ колхозой гурбан тракторно-тараан ажалай бригадануудhаа үдэр бүри 15—20 хүн гаража, буртаг үбhыень түүнэ, ургасыень шэнгэрүүлнэ.

Мүнөө жэлдэ колхоз гектарhаа 110 центнер сахарай свёклын ургаса абаха зорилготой.

Тэрэшэлэн кукурузын ургаса ехээр хуряаха түсэбтэй. Нёдондо жэлдэ колхоз үнеэн бүридэ 4 тонно силос даража абаhан байгаа. Харин мүнөө жэлдэ колхоз үнеэн бүридэ 10 тонноhоо бага бэшэ силос дарахаар хараална. Мүнөө колхозой бригадануудта эмхидхэгдэhэн комплексно агрегадууд кукурузынгаа 200 га газарта борнойлго хэжэ дүүргэбэ.

— Байгша ондо гектарай 300 центнерhээ доошо бэшэ кукурузын ургаса абахабди. Мүнөө комплексно агрегадуудаймнай механизаторнууд ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, газарай хүрьhэ зөөлэрүүлжэ байна,—гэжэ колхозой агроном нүхэр К. Крылова хөөрэнэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд кукурузын 80 гаран гектар газарта борнойлго хэжэ дүүргээ. Мүнөө эндэ тукова сеялкээр минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа байна. Нэгэ гектар газарта 2 центнер суперфосфат тараагдана. Иимэ аргаар хамтадаа 46 гектар кукурузын талмай үтэгжүүлэгдэхэ.

Тиихэдэ тус колхоз ороохо тараанай баян ургаса абахын тулада шэнисын 209 га газарта самолёдоор хоро сасуулаа.

Т. Гармаев, манай корр.

Ниитын ёhо гурим наринаар сахиха

КПСС-эй XX съездын тэмдэглэhэнэй ёоор, Советскэ гүрэнэй байгуулалтые ...шадань бэхижүүлгэ гээшэ Коммунистическэ партиин ажал-ябуулгын гол шу...а туйлалтануудай нэгэн болоно. Со...алиэмын эрхэ байдалда эдэбхитэй, ...эн сэхэ бодолтой шэнэ хүнүүд хүмүү...үлэгдээ. Үнэн сэхэ, үетэн нүхэдөө, ...эд хүгшэдые хүндэлдэг, гэр бүлэ соо... эбтэй эетэй, ажалда абьяастай, дура..., олоной хэрэгэй түлөө зоримгойгоор, ...д нэтэрүүгээр тэмсэдэг советскэ эр...эд үдэрhөө үдэртэ олошоржо байна. ...а амжалта хадаа Коммунистическэ ...ртиин, Советскэ гүрэнэй ажалшадые ...ммунистическээр хүмүүжүүлхын ту...а гаргаhан айхабтар ехэ оролдолго, ...аралай үрэ дүн болоно.

...анай партиин XX съездын түүхэтэ ...идхэбэринүүдые болон КПСС-эй ЦК-... хэдэн Пленумэй промышленность ...он хүдөө ажахые саашадань хүгжөө... тухай удаа дараа гаргаhан тогтоол...дые бэелүүлжэ, манай арад коммуни...м байгуулгын бүхы hалбарида баа...лигаар, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэл... байна. Оломиллион ажалшадай эдэб... үүсхэл үдэрhөө үдэртэ дээшэлжэ, ...тын хогшол зөөри улам улам арь...жажа, советскэ хүнүүдэй материаль... ажаhуудал, соёл культура саг үргэл... хүгжэжэ байдаг.

...оветскэ эрхэтэдэй үнэн сэхэ hанал ...олой саг үргэлжэ дээшэлжэ байhан ...рэhээ социалистическэ хуули ёhон ...ин нягтаар сахигдадаг болоо, гэмтэ ...дал гаргаха ушар улам үсөөроо. Со...алистическэ ёhо гуримаа наринаар ...ихa гээшэ ажалшан бүхэнэй нангин ...га гэжэ үргэн ниитэ ажалшад гүнзэ...гөөр ойлгодог болоо.

...эбэшье, ажалшадые коммунистиче...ээр хүмүүжүүлхэ асуудал эсэстээ хү...эрөө шиидхэгдэшоо гэжэ hанаха бо...haa, буруу гээшэ. Бидэнэй дунда ...иалистическэ ёhо гурим хазагайруул..., олондо туhатай ажалhаа хадуурдаг, ...эл ябадал хэдэг хүнүүд үсөөн боло...ье, үшөөл бии. Хулиган ябадал гар..., хулгай хэхэ, архида орошоод али... ааша үзүүлхэ гэхэшэлэн хуушан сагай үлэгдэлнүүд үшөөл тохёолдоhоор.

Эгээл аюултай гэмтэ аашын нэгэниинь хулиган ябадал болоно. Хүн зониие хүндэлдэг сэгнэдэггүй, социалистическэ ёhо гурим сахиха дурагүй хүнүүд олонхи ушарта хулиган ябадал гаргадаг байгаа юм. Хулиган ябадалай ажал хүдэлмэридэ тойбо тодхор татадаг, советскэ хүнүүдэй амарха сэнгэхэдэнь hаад ушаруулдаг дээрэhээнь хулиганнуудые шэрүүнээр хэhээхэ тушаа ажалшадай эрилтэ табидагынь тон зүб, В. И. Ленин манай орон дотор Совет засагай hаяхан тогтоод байхада ниитын ёhо гурим бэхижүүлхэ асуудалай айхабтар шухала байhые тэмдэглээ hэн: «Социализмын дайсадта, ажалшадай дайсадта ямаршье хайра гам байхагүй. Жүүлиг, хобдог хомхой, хулиган хүнүүдтэ дай соносхое». (Зохёолнууд, 22-дохи том, 164-дэхи нюур).

Ниитын ёhо гурим бүхэжүүлхэ зорилготой совет хуули хадаа эрхэтэдэй эрхэ сүлөө хамгаалдаг, хулигануудые шэрүүнээр хэhээхэ гэжэ хэлэдэг.

РСФСР-эй УК-гэй 74 статьягай 1-дэхи хуби соо иигэжэ бэшээтэй: «Хэрбээ тэдэнэй үйлэ хэрэгэй бүри шанга хэhээлгэ үзүүлхээр бэшэ ушарта, предприяти, эмхи зургаан болон олон зоной байhан газарта хулиган шэнжэтэй үйлэ тодхор гаргаhан хүнүүдые нэгэ жэлдэ түрмэдэ хааха гэжэ шиидхэхэ. Буhалгаа татаhан гү, али хэтэрхэй бүдүүлигээр аашалhан гү, али хэдэ дахин тиимэ үйлэ тодхор татаhан, үгышье hаа ниитын ёhо гурим хамгаалха уялгатай органуудай үгэ дуулангүй үсэрхэжэ хулигантахаяа болёогүй, мүн тэрэнэй хэhэн хэрэгэй хүн зониие доромжолhон гү, али хэтэрхэй хэрзэгы шэрүүн байгаа hаань, тэрэ хулиганай эрхые 5 жэлээр хаhаха»

Манай республикын арадай сүүдүүдэй, Верховно сүүдэй шиидхэбэреэр хулиган ябадалда эсэргүү тэмсэлэй дүн согсолходо, хулиганууд үйлсэ, хамтын байра клуб, бэшэшье олон зоной байhан газараар элдэб муухай үйлэ тодхор гаргадаг байха юм. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагта Г. Дондуков гэдэг шал hогтуугаар С. гэгшын байрада ерээд, элдэб эсын ааша гаргаhан, бэлин шэбшэг хэлэhэн, тэндэ байhан зондо үhэриhэн байна. Дондуковой тэндэhээ гаража ошоhон хойно С. гэдэг үүдэсэ хүшэбэ. Тиихэдэнь Дондуков хашхаржа байжа үүдыень тон шоhон, удаань сонхыень тэhэ сохиhон байгаа. Тиимэ муухай аяг ашаа гаргаhан Дондуков РСФСР-эй УК-гэй 74 статьягай хоёрдохи хубиин үндэhөөр хоёр жэлээр эрхэсэ хаhагдаа.

Рябов гэдэг хүйхэр шал hогтуугаар клубта ерэжэ, элдэбээр хулигантаhан, бэлин шэбшэг хэлэhэн, басагадта салшаhан, тэндэ байhан зоной хориходо нюдаргаа зангидажа байжа аашалhан юм. Тэрэнэйнгээ түлөө Рябов нэгэ жэлдэ түрмэдэ hууха болоо.

Кабанскын аймагай Поворот тосхоной клубта киносеансын боложо байхада Смирнов гэдэг биледгүйгөөр хүсэрхэжэ ороод, комсоргын хориходо урдаhаань нюдаргаа зангидажа байжа аашалhан, аманда багташагүй үгөөр хараал табиhан, 45 минутын туршада киносеанс hаатуулhан байгаа. Смирнов гурбан жэлээр эрхэеэ хаhагданхай, түрмэдэ hуужа байна.

1956 оной декабриин 19-нэй үдэр хүрэтэр жэжэ ааша гаргаhан ябадал хууляар хэhээгдэдэггүй байгаа. Тэрэ шалтагаанаар ниитын ёhо гурим бага зэргэ хазагайруулха, ажалшан зониие хүндэлхэгүй ааша гаргаха, бүдүүлигээр хараал табиха гэхэшэлэн муу муухай ябадал хэhээгдэнгүй орхигдодог байгаа.

1956 оной декабриин 19-дэ тунхаглагдаhан Указай үндэhөөр, жэжэ хулиган ябадал гаргаhан, хараал үгэ хэлэhэн нюурнууд 3-hаа 15 сүүдхэ хүрэтэр түрмэдэ хаагдадаг болоо. Жэжэ хулиган аашын хэрэгые арадай судья гансаараа, заседателиин хабаадалгагүйгөөр хараха эрхэтэй болонхой. Ниитын ёhо гурим хазагайруулhан хүниие хиналтада абаха тухай судьягай гаргаhан тогтоол тэрэ дороо заабол дүүргэгдэдэг, гэмтэн тэрээн тушаань гомдол бариха эрхэгүй. Жэжэ хулиган ааша гаргагшад түрмэдэ хаагдадаг, хүшэр хүндэ хүдэлмэридэ зарагдадаг болонхой. Гэмээ амсажа, хаалтада байhан сагайнь салин хүдэлдэг газарhаань тэрээндэ үгтэдэггүй.

«Жэжэ хулиган ябадал гаргаhанай түлөө харюусалгада хабаадуулха тухай» Указ хадаа хото город, хүдөө нютагуудта ниитын ёhо гурим бэхижүүлхэ хэрэгтэ айхабтар туhатай, ехэ үүргэ дүүргэхэ байhанаа түрүүшын үдэрhөө эхилжэ харуулаа юм. Гэхын дашарамда, тэрэ Указай гараhанhаа хойшо ниитын ёhо гурим хазагайруулха ушарал манай республика дотор нилээд үсөөрөө.

Милициин, прокуратурын, сүүдэй органууд хулиган ябадалтай тэмсэхэ талаар яhала ехэ ажал ябуулжа байдаг. «Бэhээ тайлаад, бэлхүүhээ hула болгоhон» хулигануудые ойро зуура улад зонhоо холодуулжа, баалалта-заhаралгын хара хүдэлмэридэ заража, хүмүүжүүлхэhээ гадна, аашалхаяа забдадаг тогтууригүй хүнүүдые гэмтэ ябадалhаа тус Указ саража шададаг байгаа юм. Гэбэшье, имагтал хатуу шанга хэhээлтээр хулигантаха ябадалые хойшолонгүй болюулжа болохогүй. «Хүн зоной өөhэдынь хабаадалгагүйгөөр, гансал хуулиин хүсөөр хуушан сагай үлэгдэлнүүдые усадхажа болохогүй. Ниитын ёhо гурим эбдэдэг, советскэ хүнэй абари зангаhаа буруу тээшээ хадуурдаг хүнүүдэй ниитын шүүмжэлэлдэ нэбтэ сохюулхаhаа урид бэеэ татажа, абари зангаа ондоорууулжа байхаар эрхэ байдал тогтоохо шухала» гэжэ КПСС-эй XX съезд дээрэ ЦК-гэй хэhэн тоосоото элидхэл соо сэхэ заагдаhан байха.

Советскэ эрхэтэд хадаа хулигантажа байhан хүйхэрэй хажуугаар, хараад гаража шадахагүй, гарахашье эрхэгүй юм. Хуулиин органуудта түргэнөөр туhалха, хулигануудые номгоруулха, тэдэнэй элдэб аашые таhа шэрбэхэ хэрэгтэй.

Зарим хүн али нэгэн ахир амитанай хулигантажа байхадань, хэрэгсээнгүй хажуугаарнь гараад ошоходоо үнэн дээрээ, тэрэ хулиганиие хүхирөөнэ бшуу. Ушар иимэhээ тэдэниие ниитын ёhо гурим хазагайруулха аргагүй байдалда оруулха, олоной хиналтада абаха шухала. Зарим эрхэтэн «намhаал саагуур, наранhаал наагуур» гэhэн буруу бодол баримталжа, хара амяа хараад, айхабтар аймхай зан гаргажа, хулигануудhаа түргөөр холододог байна. Тиигэжэ болохогүй. Советскэ хуули хадаа хулигануудые «хазаарлажа бариха» бүрин эрхэ хүн бүхэндэ олгонхой. РСФСР-эй УК-гэй 13-дахи статьягай үндэhөөр, советскэ хуулиие, хүн бүхэнэй нэрэ түрэ, эрхэ сүлөөе хамгаалжа, добтолжо ерэhэн хулигануудта гарай хүсэ хэрэглэхэ, бэрхэтэй ушаралай тохёолдоо hаань, тэдэниие буудахадашье хамаагүй гэжэ сэхэ хэлэдэг байна. Ушар иимэhээ ниитынгээ ёhо гурим хамгаалхын түлөө тэмсэжэ байтараа, хулиган, дээрмэшэн, хулгайшан, бандит гэхэ зэргын гэмэлтэ амитадай добтолжо ерээ hаань, алибаа аргаараа бэеэ хамгаалха эрхэ хүн бүхэндэ үгтэнхэй юм шуу.

Тохёолдоhон бэрхэшээлтэй хаhын ушарта, добтолжо ерэhэн гэмтэнhээ дальдиржа тэрьелхэ гээшэ социалистическэ үеын хүнэй аяг занда таарахагүй гэжэ СССР-эй Верховно Сүүдэй Пленум тогтоол соогоо заахынгаа хажуугаар, бэеэ хамгаалха гээшэ яhала хуулида таарууше, хэрэгтэйшье байна гэжэ тоолоhон байна.

Клуб, театр, кино, Культурын байшан, уншалгын гэр, библиотекэ болон ниитын эмхи зургаануудай хүдэлмэри hайжаруулаад байхада хулиган ябадалые хойшолонгүй болюулхада ехэ аша туhатай байдаг. Муугаар хүдэлдэг клубтэ гү, али театрта хүн ошохогүй, сүлөөтэй сагаа тэндэ үнгэргэхэшье аргагүй байдаг дээрэhээнь зарим эрхэтэд хүмүүжүүлгын хүдэлмэриhөө хажуу тээшээ хадууржа, архи ууха, хулиган ябадал гаргаха, ниитын ёhо гуримда таарахагүй үйлэ тодхор хүдар шэлжэрэн ябашадаг байха юм. Милицитэй хамта комсомолшууд, бэшэшье залуушуул хулигануудтай эрид шууд тэмсэдэг. Тэдэнэр парк, кино, вокзал гэхэ зэргын ниитын газарнуудта ээлжээтэ hаxюул табижа, гэмтэниие барихадань милицидэ туhалдаг, гэмтэ үйлэ хэрэгые тэрэ доронь дарадаг байна.

Улан-Удэ городой Железнодорожно райондо Юрий Зяблицевай толгойлдог комсомолшуудай штаб хулигануудтай эрид шангаар тэмсэнэ. Штабта хамтадаа 73 комсомолшууд, тэрэ тоодо 28 басагад бии. Тус штабайхид өөhэдын уран hайханай бүлгэмтэй. Наада харуулдаг программа соогоо архиншан, хулиган гэхэ жэшээнэй ахир амитадые ёгтолон шүүмжэлдэг байхаhаа гадна, хэдэн предприяти дээгүүр ябажа, концерт табидаг байна.

«Жэжэ хулиган ябадалай түлөө харюусалгада хабаадуулха» тухай Указые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхэ тэмсэлдэ комсомолшууд, залуушуул нилээд ехэ үүргэ дүүргэдэг. Жэшээнь, 1958 оной нэгэдэхи кварталда Железнодорожно райондо жэжэ хулиган ябадал гаргаhан хүнүүдэй тоо урда жэлэй тэрэл кварталайхида орходоо 28 процентээр үсөөрhэн байна.

Ниитын ёhо гурим эбдэхэ, элдэб хулиган ябадал гаргаха ушаралтай тэмсэхэдэ ажалшад, комсомолшууд, залуушуул бултадаа олооротоо хабаадаха зэргэтэй. Ниитын ёhо гуримда тад харша, гэмтэ ябадалай олонхинь hогтуугаар хэгдэдэг байна. Ушар иимэhээ түбхын түрүүндэ хэмhээ хэтэрхэйгээр архи уудаг зарим зоной заншалтай алибаа аргаар тэмсэхэ гээшэ мүнөө үедэ эрхэтэн бүхэнэй нангин уялга болоод байгаа юм.

Манай гүрэн дотор хулиган ябадалтай, хэтэрхэйгээр архидалгатай, бэшэшье ниитын ёhо гуримда хазагай үйлэ тодхортой тэмсэхэ арга боломжын дүүрэн бии байhаниинь бултандамнай эли гээшэ.

Д. МУНКОЕВ,
БМАССР-эй Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ.

Чимит ЦЫДЕНДАМБАЕВ

ХАРИИН ГАЗАРТА

Рассказ

Сагааханай Худайн ганса басаган Димидмаа хадамда гараба. Ошоһон газарынь түрэһэн нютагһаань ехэшье холо бэшэ. Ульгам һайн моритой хүнэй харгыдаа морёо таталуулангүй хүрэшэхэ хирын лэ газар. Теэд буруугай бэлшээриһээ гаража үзөөгүй, тэрэ мүртөө эхэ эсэгэдээ эрхэ басаганай һанахада энэнь айхабтар холын газар байба. Түрэл нютагһаа гаража газарай хизаар, ороной оёор ябашоод байнаб гэжэ арбан зургаатайхан Димидмаагай һанаханшье буруу бэшэл даа.

Хүргэжэ ерэһэн эхэ эсэгын, нютагаархидай бусаадүйдэ Димидмаада ехэ һайн байгаа. Теэд түрэ хуримайнь үсөөхэн үдэр даншье түргэнөөр үнгэржэ, эхэ эсэгэ, түрэл түдхэмынь басагаяа аяар эндэ, Хонхорой голдо орхижорхёод, нютагаа ябашабад. Үе наһандаа харaa таняагүй зоной дунда гансараа үлдэшоод байһан Димидмаада яаһаншье муу гээшэб даа!

Үндэр Майладаа байхадань али зэргэ һайн гээшэ һэм. Нютагтаа байхадаа харадаг үзэдэг юумэниинь огтошье харагдана үзэгдэнэгүй даа... Тэндэхи хамаг үхэр малынь бултадаа хара бараан зүһэтэй байгаа. Энэ Хонхорой голой үхэр мал бултадаа шаазгайдал алаг эреэн. Нютагайнь горхоной уһан ехэ хүйтэн, ехэ амтатай, уужал байхада садахаар бэшэ һэн. Харин эндэхи уһаниинь бузар муухай, наранда бүлеэсэшэнхэй. Тэрэ мүртөө аманда балгашагүй гашуун гээшэнь. Хүн хэлсэхэдээ хужартай уһан гэлсэнэ. Димидмаагаа хүргэжэ ерэһэн хүнүүдэй моридшье эндэхи уһа голоод уужа үгөөгүй. Моридой уухагүй муухай уһатай нютагта басагаяа асаржархёод бусаба гээшэл даа. Эндэхи айлай нохойнуудшье тон ондоогоор—сухалтайгаар, шэхэндэ хажараар яр-яр гэлдэжэ хусана.

Үндэр Майладаа байгаад газаа гарахадань, али зэргэ һайхан һэм. Баглагар модотой гүбөөнүүд харагдаад, ябага нуурай сэл хүхэнь ялбайжа байгша һэн. Харин эндэнь хубхай мэльгэн тала. Оройдоо ёдойхо модогүй, улаан шулуутай гүбөөнүүд. Танигдаагүй айлнуудай хүхэ боро сарай, гэрнүүд лэ тэмээн халаахай, зүндуур тобхойлдоно.

Эхэ эсэгындээ байхадаа, гэртээ ороходоо алтан угалзатай улаан ханза үхэг, үргэн ехэ эргэнэг, эмээлэй үхэг, шэлтэй гунгарбаа харагша һэн. Харин эндэ, хари холын газар хадамда үгтэшөөд, эндэхи гэртээ ороходоо юу харана гээшэб даа? Шэрэ будагаа холторшоһон шэрээ эргэнэг, хаб хара болошоһон тоборюулгатай дэрэнүүд... Аарса сагаан болошоһон һаба... «Тэндэ ошоод байхадаа тогоо горшоогоо бү хонгиргоорой» гэжэ эхэнь захиһан юм. Теэд энэ айлай тогоо горшоогын зорёолһондол ходол хонгирхоёо һанана. Ойрынь шанага хүргэжэ үрдеэгүй байхада абяа гарахаяа тэгүүлдэг яндан хара тогоонууд. Ойгуурнь аляаһанай хиидэхэдэ шанхинэхэеэ һанадаг горшоогууд.... «Амһарта сабаяа газарта бү унагаагаарай» гэжэ эхэнь захиһан юм. Теэд амһартаяа хуряажа байтарнь нэгэ улаан аяга гэнтэ амидырһандал алдагдан, эргэнэг дээрэһээ шала дээрэ унаад, һабын ойгуур ээрэмхэйтэн мухарижа, гуламтын ойро амһараараа үнэһэ бурма удхаад унашоо һэн.

Тиихэдэ эхэ эсэгэнь, хүргэлсэжэ ерэһэн түрэлхидынь үшөө нютагаа мордоодүй байгаа бэлэй. Өөрынь түрэһэн эхэ, эндэхи шэнэ эхэ хоёрынь аягын унашоод байхада, нюур нюураа харалсаа һэн.

— Зай яаха һэм даа... Гэнэ болоо гүб даа... Халуун сайтай аяга байжа тулгашоогүйшни болоо,—гэжэ эндэхи палхагар хара эхэнь ехэл урихaнаар сагаалан хэлээ һэн.

— Абаад аршыш... Юундэ байжал байгаа үхимши! — гэжэ өөрынь сэбэр сагаахан эхэ ууртайханаар зэмэрхэн хэлээ һэн. Хариин газарта бэри болоһон аад, аягаяа унагаажа байдаг басаган тээшээ хёлойжо хараба. Эхэ хүнэй нюдэн хёлойжошье харахадаа урин һайхан даа!

Өөрынь эхэ эсэгын, хүргэжэ ерэһэн зоной булта байхада эндэхи шэнэ эхэнь бэридээ ехэл налархай зөөлэхэн байха гэжэ оролдоо. Һанаагаа зобожо, хайрлажа байһан аяг харуулхаяа ходо ходол оролдоо һэн.

— Баарһаншни даа... Энэ бэримнай юумэ эдинэ, ууна гээшэ гү, али хооһоор байна гээшэ гү? Харида буушоод байһан үхибүүн лэ ха юм даа... Димидмаа, наашаа һуугаад энээхэн шүлэ уу даа.. Тэрээхэн үрмэ эди даа, — гэдэг байгаа.

— Эдэ айлшадтаа би өөрөө сай шануужаб даа... Бэри ши амбаартаа ошоод унтажа амара даа... Хараха янзада урихан хүн... Ёһоорхон лэ бэрине буулгаба гээшэбди,— гэжэ шэнэ эхэнь магтадаг байба.

Теэд эхэ, эсэгынь лэ байхада, тэдэнэй нюур дээрэ хэлэгдэһэн, нэгэ үдэрэй балаа баша, зунай һүниин шүүдэрхэн байшаһан байба.

Хариин газарта басагаяа асарһан эхэ эсэгэнь, түрэлэйнь хүнүүд бэлэг сэлэгээ абаад, моридоо тэргэлээд ябашаба. Харин тэдэнэй хараа далда оромсоор эндэхи байдал хубилжа, һара наран хоёрой зэб зэргэхэн хиртэшэһэндэл адли болошоо һэн. Хайрата эхэ эсэгыень, нютагаархидыень абаашаһан тэдэ тэргын мөөрнүүдэй бодхооһон улаан шаргал тооһоной хүсэд доошоо бууужа үрдеэгүйдэ, палхагар хасартай хара эхэнь тугаар һаяхан эбы хөөрхы гэжэ байһан бэри тээшээ сэхэ хараад:

— Зай... Уралаа шалбайлгаад һуужа байха саг дүүрээ... Юумэ эдихэ һаа эдеэд, тэрэ шэрдэг шэбхэеэ гаргажа хатаа... Һалхи һаранда һүүрэг саашаа... Гурба дүрбэн үдэр соо айлшадта дэбдигдэжэ, дагдагар дээрээ бүри дагдайлдашаһан шэрдэгүүд.

Тугаар һаяхан болотор «эбы хөөрхы, худа худагы» гэгдэжэ байһан тэдэнэрынь мордоходоо тон ондоо хүнүүд, шэрдэгүүдыень гурба-дүрбэн үдэр соо дагдагар дээрэнь бүри дагдайтар дэбһэһэн хүнүүд лэ болошобо. Ингээ хадаа энэ шэнэ эхэнь басагаяа буулгажа ерэһэн өөрынь эхэ эсэгэһээ, түрэл түдхэмэйнь хүнүүдһээ хашаржа тутархажа байһан байшаба. Ябахыень хүлеэшөөд, хашаршоод байһан аад, тугаар һаяхан яахадаа нялуухан хоолойгоор:

— Худа худагынарнай, айлшаднай ятараа яараба гээшэбта?.. Хүхэ ногооной саг ха юм. Хэдышье хоноходотнай дуратайлди... Али хүндэ ямбамнай багадаба гээшэ гү?.. Имэ түргөөр бусаха юм гэжэ һанаагүйлди...— гээ һэн.

Зүб лэ даа. «Хоёр гурбан хоногто хашараагаа ха даа моридоо тэргэлээд догдойгты» гэхын оронда ёһын тулада хэлэгдэһэн гоё гоо, хубхай хооһон үгэнүүд байһан байгаа. Димидмаа гэнэдээд, шэнэ эжымни айлшадаа үшөө айлшалуулхаяа хүсэжэ байна гэжэ һанаһан байба.

Димидмаагай уйлдаһан эжэ эхигүй хүрэбэ. Теэд «Хариин газарта ошоод уйлажа бү бай» гэжэ эхэнь хэды удаа заагаа захяа гээшэб? Тиимэһээ, Димидмаа бэеэ хүсөөр барижа, уйлангүй үнгэрбэ.

— Гэртээ ходо торгон дэгэлтэй байха бэшэл һаа, надагар муугаа үмэдөөд, тэрэ улхантай орооһо тээрмэдээд ерэ... Тээрмээр орооһо нязалжа шадаха болоһон үгыгөө хараябди...

Димидмаагай дотор хаб хара болошобо. Гоёлойнгоо хубсаһа һэлгэбэ. Тиигээд хүндэ, хара улхантай орооһо абаад, Димидмаа сарай тээшэ ошобо. Тэндэ үйрэжэ байһан ямаадые үлдэжэ гаргаад, гар тээрмын дээдэ нүхөөр адха орооһо хэбэ. Хабтигар хара шулууень амидатараа хабируулжа ороно. Шулуунайнь хүндэ гээшэ аргагүй. Хэбтэһэн сар бухын зэргэ шулуу хүдэлгэжэ хабиржа байһандал, хүлэршэһэн Димидмаа арба хори эрьюулээд лэ, түр зуура амаржа, амяа доро оруулна. Нэгэ хэды болоод лэ тээрмын садахагүй аман худар адха адхаар орооһо хэнэ. Орооһоной хойноһоо нюдэнэйнь хэды дуһал гашуун нёлбоһон уйдхарай үрэһэн болон уналсана.

Арайхан гэжэ талхаяа татаад гэртээ ошоходонь, палхагар хара эхэнь тэрээнине гараараа эмэрижэ үзөөд:

— Бүхэли үдэр соо үгы боложо боложо, хайран орооһыемни гутаагаад ерэбэлши даа... Имэ шэрүүн талхаар хүн яагаад булаша баридаг юм? Али гэртээ — Үндэр Майладаа — имэ талха эдидэг зон гүт? Саанаа орхи саашань... Нохойн эдеэндэ һамаруужабди.

Харгынь хахадта хүрэтэр айлшадаа хүргэжэ ошоһон нүхэрынь үдэшэлэн бусажа ерэбэ. Гушаад гарашаһан арьягар ехэ хүншье һаа, эхэһээ гол таһа айдаг байба. Хүбүүнэйнгээ табагтай булаша хилээмэ абахада:

— Орхи табагаа... Таанадые тэжээжэ байха талхан үгы... Энэ тэрэ хурим үймөөнөөр талхамнай һэб гэшэбэ. Аматай ангархайтайл юумэ хамагыемнай эдибэ залгиба ха юм. Хоймог эдеэд унта саашаа,—гэбэ эхэнь.

Үбгэниинь Димидмаадаа хоригдоһон юумэдэл тэрээн тээшээ хёлбод гэжэ хараад, хилээмэ хухалжа амандаа хээд, табагаа орхино. Тиигээд өөрөө хоймог худхаба.

— Бэлэн тээрмын байн гэтэр арбаад орооһо нязалжа шадахагүй һамгатай болоболши даа... Гэрэлтынэшни Пагма холо дээрэ һэн... Эдеэ уһашье хэхэдээ гартаа дүйтэй һэн... Хайран орооһоёо гутаалгабаб... Талха татажа шадахагүй һамгатай болоо ха даа өөрөө талхаяа татаха гүш, али хооһоор һууха хүн гүш? Харахада, бэеэр шүдэгэр жаахaншье һаа, энэшни наһаа эдиһэн, нарбаяа сайһан хүн. Эхэ эсэгэнь басагамнай арбан зургаатай юм гэнэ һэн... Юун арбан зургаатай байха һэм... Хорёодтойшье байһыень бү мэдэе... Өөһэдөө тоонтыень тайһан бэшэ ха даа хаанаһаа мэдэхэбибди?

Димидмаае хүншье гэжэ һананагүй. Тиимэһээ бэриингээ ойро ингэжэ дуугарна.

«Орооһоной гутахаһаа айгаа һаа, өөрөө тээрмэдэхэеэ ягаабта?» гэжэ гү, үгышье һаа «арбан зургаатай бэшэ, хоритойшье һаа минии һамган ха юм. Эхэ, эсэгынь мордомсоор хүнэй үрине юундэ газаашалнабта?» гэжэ үбгэмни хэлэһэй даа гэжэ Димидмаа ехэл хүлеэнэ. Теэд үбгэниинь шиидшье гэжэ абля гарабагүй. Эхынгээ гэдэргэнь мулта татажа абашахаһаа айһандал, хара модон улхангаа бүхөөр баринхай, үбгэниинь хоймогоо пал-пал гэтэр халбагадана. Хоймогойнгоо шалхамагые дууһаад һайбыень улхангаар уугаад, халбагаяа долёобо.

— Халбагаяа ятар долёогоо хүбүүмши... Амһарынь түү хазажа бү орхиш!— гэжэ эхэнь зэмэлнэ.

Энэ үбгэнһөө үмөөрһэн үгэ хүлеэхэ гээшэнь ган гасуурай үеын тэнгэриһээ ганса монсогор дуһал бороо хүлеэһэндэл, тэрүү тэрэ урдахи обоо собоо шулуутай добын оройдо налбагар гоё модоной ургахые хүлеэһэндэл аб адли гээшэл ха.

— Үбгэнэйнгөө эдеэлһэн амһартые хуряагыш... Залуу гэргэнэй байн байтар үбгэниинь амһартаяа өөрөө хуряажа ябаха юм гү?

Димидмаа хара улхангые халбагатайнь абаашажа аляаһаар бусалһан найгалзадаг эргэнэг соо хуряаба.

Нохойдоо һамархаб гэһэн тэрэ талхаяа эхэнь этидэг талхан соогоо хэжэрхибэ. Ингээ ха даа Димидмаа тиимэшье муугаар татаагүй, орооһынь гутаагаагүй байһан байба. Теэд юунэй түлөө ингэжэ муута болгохоёо оролдоно гээшэб даа?

— Хадамуудаа хүргэжэ хүбүүн эсээ хаш... Амбаартаа ошожо унта даа... Олон хоногто айлшад нобшоржо миниишье бэе һабһаргашашоо...,— гэжэ эхэнь дуугарба.

Ехээр амаа ангайжа эбһээлээд, шэлэ хүзүүгээ маажаад, хүбүүниинь һууһан газартаа һуужал байна. Һуумгашаа унтаад, урагшаа найгаад абана.

Үглөөнһөө хойшо үдэшэ болотор дураараа наададаг хоёр басагадта, Одомаа Жаадай хоёрто, Димидмаа атаархана. Гэдэһээ үлдэшэһэн басагад энгэр дээгүүрээ гоожуулжа байжа үрмэ зөөхэй эдинэ, айрһа торсогоносо хазана.

Эдээхэн хоёр басагад яаһан жаргалтай гээшэб даа! Зэмэтэйшье һаа, хараал үгэ дуулахагүй хоёр эдэ һууна ха юм. Түрэһэн эхынгээ ойро хододоо ябажа, түрэһэн эхынгээ шарайе үдэр бүри харана ха юм. Эдэнэй дуулаһан үгэ бүхэн эхын энэрхы дулаахан үгэнүүд лэ ха юм. Дуратайдаа дуратай юумэеэ абаад эдихэдэншье хүн шоо үзэхэгүй. Нойройнгоо хүрөө һаа хэбтээд унтахаданшье, бүхэли үдэр соо унтари дээрээ тэршэлхэдэншье хорюулгүй. Харин Димидмаа тиигэжэ шадаха аал? «Юумэ ехээр бү эдеэрэй. Эдеэндэ хомхой бэритэй болоообди гэжэ һанаха» гэжэ эхэнь захяа һэн. Одомаа Жаадай хоёртол дуратай тээшээ ошохо, һанаһан айлдаа орохошье арга Димидмаада үгы ха юм. «Айлда бү оороорой. Зайгуул бэритэй болоообди гэжэ һанаха» гэһэн эхынгээ захяае Димидмаа һайн һанана. Теэд яахаб даа! Арбан зургаа хүрэжэ ехэ басаган болоо ха даа, хариин газар ерэхэ, айлай бэри болохол номтой ха юм. Эхэ эсэгынь һанал тиимэ байгаа. Эхэ эсэгынгээ хүсэлһөө басаган хүнһөө байтагай хүбүүншье хүн гараха ёһогүйл юм ха юм даа.

Үдэшын һаам боложо, үнеэдээ һаабад.

Наадажа эсэһэн Одомаа Жаадай хоёр эдеэ хоолдоо садаһаар унташана. Ингэжэ амтатайханаар унтаһан хоёр бишыхан басагадта Димидмаа дахин атаархана. «Гэртэхинэйнгээ унтаагүйдэ бү унтаарай. Унтаана залхуу бэритэй болоообди гэжэ һанаха» гээд эхэнь захяа ха юм. Һуумгашаа унтаһан үбгэниинь бодожо һуняагаад, унтахаяа амбаар тээшээ ябашаба. Түргэн унтаһай даа гэжэ һанахада, эхэнь зорёолһондол орой болотор унтажа үгэнэгүй. Димидмаа нэгэ аяга сай, адха болохогүй айрһа эдеэд, «садааб» гээд, аягаяа хуряаба.

Газаа мүн харанхы болонхой. Эхэнь одоолшье унтаридаа оробо даа.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

Энээниие мэдэхэ гүт?

Ургамалнууд сооһоо дэлхэй дээрэ эгээн олон жэлдэ ургадагынь модон болоно. Модон юрэнхыдөө 300—500, заримдаа 1000 гаран жэлдэ яагаашьегүй зандаа набша намаагаа дэлгэһээр байдаг.

Кое гэжэ ольторог дээрэ платан гэжэ модон 2 мянгадахи жэлээ ургажа байна. Тиин тэрэ модон Индиин баниан гэжэ модонһоо 1000 жэлээр залуу юм гэдэг. Баниан модые нютагаархиниинь «ой» гэжэ нэрлэдэг байна. Яахадааб гэхэдэ, тэрэ модон 3 мянган бүдүүн, 3 мянган нарин һалаатай. Иимэ ехэ модоной набшаһанай һүүдэртэ 7 мянган хүн сүлөөтэй һуужа, амарха аргатай.

Калифорнидо ургадаг секвойя гэжэ айхабтар ехэ модон бии. Тэрэнэй үндэрынь аяар 140 метр, узууураараа 35 метр болодог. Секвойя энэ жэлдэ 5 мянгадахи жэлээ ургахань.

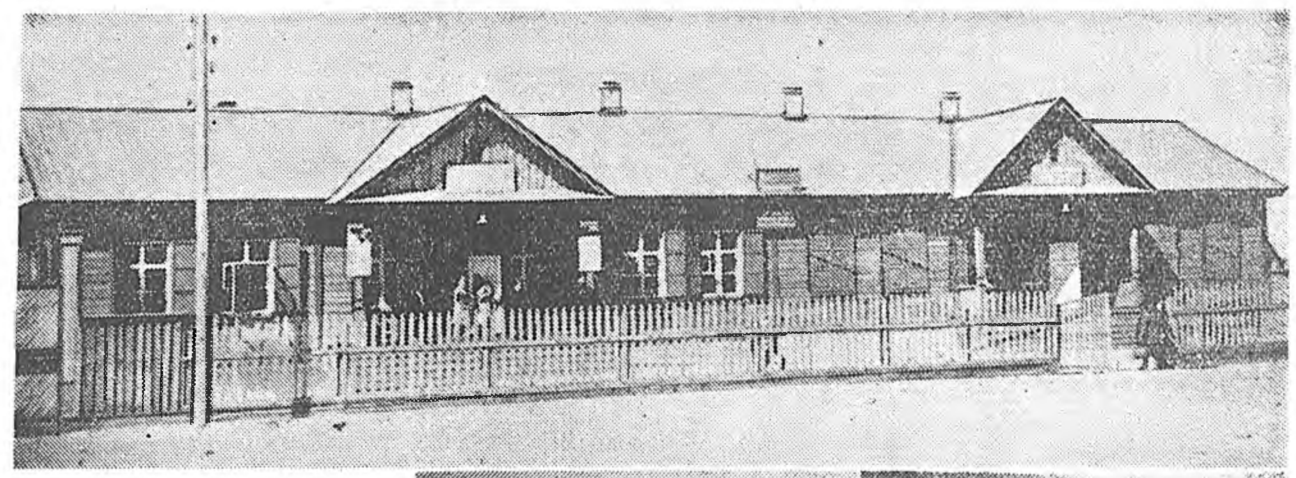
☆ Ямар загаһан баранһаа түргэнөөр тамардаг бэ?

Дабһагүй уһан соо амидардаг загаһад сооһоо форель загаһан баранһаа хурдан. Тэрэ час соо 35 километр тамардаг. Сурхай час соо 23 километр, эгээн ааляар тамардаг загаһад час соо 13 километр ябадаг.

☆ Модоной саашаа ургахаа болиходо, залаань һагсайжа, түхэреэн болодог, харин хасуури үе наһан соогоо ургажа үргэлжэлһөөр лэ байдаг юм.

(«Эдир натуралист» гэжэ журналһаа).

Ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха комбинат

Онохойн модо болбосоруулдаг комбинадай (Заиграйн аймаг) дэргэдэ 300 хүнэй һууритай кинотеатр баригдажа, ашаглалгада үни үгтөө. Энэ жэлдэ нэгэ клуб баригдаха.

Тэндэ «Красный производственник» гэжэ артельдэ ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха комбинадай гэр баригдажа, ашаглалгада үгтэнхэй. Оёдолой, сабхиин цехүүд, фотографи, парикмахерска тэндэ бии болоһоор үнинэй. Хэдэн шагналда хүртэһэн оёдолшон Лидия Львовна Конева ажалшадай захилые һайн шанартайгаар бүтээхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр оролдодог.

Зураг дээрэ: ажалшадай ажаһуудалай эрилтые хангаха комбинадай байшан (дээрэнь). Оролдосотой оёдолшон Л. Л. Конева. (доодо тээнь).

З. Гайнуллинай фототекст.

ХРОНИКО

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ химиин хэрэг эрхилдэг Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр Сергей Михайлович Тихомировые томилбо.

Мэдээсэл

«Бурядай советскэ литературын түүхын очеркын» текстые зүбшэн хэлсэлгэ Бурят-Монголой соёл культурые шэнжэлхэ институт эмхидхэхэнь. Энэ зүбшэн хэлсэлгэ НИИК-ын эрдэмтэдэй совет дээрэ 1958 оной июлиин 10-да институдай библиотекэ соо (Кировэй үйлсэ 27) болохо юм. Үдэрэй 2 часта зүбшэн хэлсэлгэ эхилхэ. НИИК-ын библиотекэ соо, Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэ соо, БМАССР-эй Уранзохёолшодой Союзда, партийна гэгээрэлэй Городской байшангай библиотекэ соо очеркын тексттэй танилсажа болохо.

Дирекци.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудай сессинүүд боложо байна

ПЕКИН, июниин 24. (ТАСС). Хитад дотор энэ жэлдэ болоһон арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудай һунгуулиин һүүлээр, арадай түлөөлэгшэдэй городуудай болон провинцинуудай суглаануудай түрүүшын сессинүүд мүнөө боложо байна. Тус сессинүүд Хитадта социалистическэ байгуулалтые түргэдхэхэ тухай Коммунистическэ партиин шиидхэбэриие бэелүүлхын түлөө ехэ дэбжэлтын оршон байдалда болоно. Сессинүүд дээрэ КПК-гэй гол хараа шугам халуунаар һайшаагдана, энэ жэлэй экономическа байгуулалтын түсэбые, мүн хоёрдохи табанжэлэй (1958—1962) түсэбые уридшалан дүүргэхэ талаар дурадхалнууд оруулагдана.

Социалистическэ лагериин оронуудай хани барисаан

БУДАПЕШТ, июниин 24. (ТАСС). Экономическа харилсан туһалалсаха Соведэй тусхай комиссиин зүблөөн нүүрһые ашагтай һайнаар ашаглаха асуудалаар Будапештдэ июниин 18-һаа 21 хүрэтэр болобо гэжэ газетэ мэдээсэнэ. Болгариин Республика, Чехословацка Республика, Польско Арадай Республика, Венгерскэ Арадай Республика, Германска Демократическа Республика, Румынска Арадай Республика болон Советскэ Союзай түлөөлэгшэд тус зүблөөндэ хабаадаа. Зүблөөндэ хабаадагшад шулуу нүүрһэ ашагтайгаар хэрэглэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан байна.

Советскэ литература монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ

УЛАН-БАТОР, июниин 24. (ТАСС). Советскэ политическэ, научна, хүдөө ажахын, уранһайханай литературые Монголой Арадай Республика дотор монгол хэлэн дээрэ хэблэлгэ жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ гэжэ Монцамэ агентство мэдээсэнэ. Имагта үнгэрэгшэ жэлдэ Советскэ зуу шахуу авторнуудай зохёолнууд 677 мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэһэн байна.

Энэ жэлдэ Н. Островскиин «Шуурган дундуур түрөөшэд», В. Лацисай «Шэнэ эрье гээшэ», М. Шолоховой «Номгон Дон», А. Серафимовичын рассказууд болон советскэ уран зохёолшодой бусад хэдэн номууд хэблэгдэжэ гараа.

Советскэ түмэр замшадай делегаци Япондо ерэбэ

ТОКИО, июниин 24. (ТАСС). Гүрэнэй түмэр замай хүдэлмэришэдэй бүхэяпонско профсоюзай уряалаар советскэ түмэр замай транспортын хүдэлмэришэдэй профсоюзай Центральна Комитедэй Түрүүлэгшын орлогшо Е. Н. Бурков түрүүтэй, тус союзай делегаци үсэгэлдэр Япондо ерэбэ гэжэ японско радио мэдээсэбэ.

Япондо хоёр неделиин туршада байха зуураа, советскэ делегаци ороной элдэб районуудаар ябажа; Японой түмэр замай хүдэлмэритэй танилсаха, Японой, түмэрзамшадай профсоюзай гэшүүдтэй уулзаха байна.

Европын оронуудай ажалшадай, профсоюзуудай конференциин делегадууд немец ажалшадта айлшална

БЕРЛИН, июниин 24. (ТАСС). Германска Демократическа Республикада ерэжэ, Европын оронуудай ажалшадай, профсоюзуудай конференцидэ хабаадаһан Европын элдэб оронуудай делегацинууд Берлинэй болон бусад городуудай предприятинуудаар ябажа, ГДР-эй хүдэлмэришэдэй ажабайдалтай, хүдэлмэриин условитой танилсана, конференциин дүн тухай тэдэнэртэ хөөрэжэ үгэнэ. Советскэ Союз, Польша, Испани, Дани, Норвеги болон бусад оронуудай делегацинуудай гэшүүд үсэгэлдэр Берлинэй, бусад городуудай хэдэ хэдэн заводууд болон фабрикануудай коллективүүдтэй уулзаһан байна.

Үдэшэниинь Берлиндэ, «Фридрихсштадт-Пальстдэ» ехэ митинг боложо, тэрээндэ баруун Берлинэй 3 мянга шахуу хүдэлмэришэд, профсоюзуудай эдэбхитэд, мүн Европын ажалшадай, профсоюзуудай конференцидэ ерэһэн 13 ороной зуу гаран делегадууд хабаадаба. Польша, Франци болон Чехословакиин профсоюзуудай түлөөлэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлээ. Атомна аюулда эсэргүүсэн, эб найрамдалай, прогрессэй түлөө тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин ажал-ябуулгые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ зорюулан дурсагдаһан конференциин гаргаһан шиидхэбэриин онсо шухала байһаание үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Митингдэ хабаадагшад конференциин шиидхэбэриие бэелүүлгэдэ туһалхыень, тусхайлбал, октябриин 15—22-то үнгэргэгдэхэ, эб найрамдалай түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлдэ Европын оронуудай хүдэлмэришэдэй; профсоюзуудай бата нэгэдэлэй неделидэ бэлэдхэжэ үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень баруун Берлинэй бүхы ажалшадые, профсоюзуудай гэшүүдые уряалһан резолюци батaлан абаһан байна.

Хаммаршельд Каирта хэлсээ хэжэ дүүргэбэ

КАИР, июниин 24. (ТАСС). ООН-эй генеральна секретарь Хаммаршельд Каирта хоёр үдэр байһанай һүүлээр, Бейрут ошохоёо энэ үглөөгүүр мордобо. Тэндэ Ливанска засагаархидтай хэжэ байһан хэлсээгээ үргэлжэлүүлхэ юм.

Каирта байхадаа Хаммаршельд Президент Насертай удаан хөөрэлдэһэн, гадаадын хэрэгүүдэй министр Фавзитай хоёр дахин уулзаһан байна. Болоһон хэлсээн тухай ямаршье тусхай мэдээн толилогдоогүй. Насер Хаммаршельд хоёр хэлсээнэй үедэ һанаһан байһанаа сэхэ хэлсээ гэжэ «Аль-Ахрам» бэшэнэ. Хаммаршельд «Ливанда аюулгүй байдалые лаб хангажа, событиин буруу тээшээ хазайха ябадалые болюулжа шадаха гэжэ һанаһан хэмжээнүүд тухайдаа юрэнхыгөөр хэлээ» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Израильтай эблэрэлгын хилые зүбшөөлэн табигдаһан ООН-эй зэбсэгтэ тусхай хүсэнүүдэй байдал тухай асуудал Хаммаршельдын Фавзитай уулзаха үедэ зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ ООН-эй зэбсэгтэ тусхай хүсэнүүдэй командалагша генерал Бэрнс болон ОАР-эй харюусалгата хүнүүд хабаадаһан байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26 Телефоны редакции: редактора 46-32, зам редактора—32.74, отв. секретаря—27.37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.14, культуры и быта — 34.05, писем трудящихся и переводов—24.74, корректорская—32.67, бухгалтерия—37.32 Для междугородных переговоров—16.

Н 00770. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3132.